

L'intel'lectual també ha d'ésser disciplinat

Anatema de reraguarda

I

El cel de Madrid s'entenebreix de borinots d'acer. Són alemanys i marxen en perfecta formació. Avancen, sincronitzats, amb una dosi exacta de destrucció i de mort. Ats, remots, semblen aturats. Avancen, però, amb signifi criminal. Els ulls rossos esgarden la ciutat caiguda sota les seves ales. Les ciutats no són belles, vistes des de l'avió. Tenen línies torturades i tentacles de monstre. Allà on les línies esdevenen més fines i retorçades, allà on les extremitats són més monstruoses, viuen els odiats obrers. La feina és senzilla i ben pagada. Oprimir un botonet de metall oportunament : això és tot. Les bombes cauen soles — lleugeres, lluentes — amb moviment uniformement accelerat, i les cases salten, entre un terratrèmol de flames i de fum. Quan la feina és feta, el cel de Madrid s'allibera dels fatídics borinots. Trenta morts. Hitler paga amb marcs anacrònics.

Contra els que viuen egoistes i confiats, aliens a la tragèdia de llurs germans ; contra els que no fan res per aturar la inundació de sang, sigui anatema !

II

Un barri humil. Una casa humil. En tres cambres angostes, tota una família obrera. Un pare amb la carn lacerada per les punxes d'un treball continuat i dur. Una mare destrocada per sis parts. Uns fills esquistats per la tuberculosi. Necessiten pau, repòs, aire i sol. Tenen tres cambres angostes per a tota la família. El pa de guerra ha esdevingut més dur. La fam capitalista, però, els ha esmolat les dents des de fa molts anys. Són feliços amb llur pa de guerra. Es nodreixen d'afany de victòria. L'esperança és llur segona ànima. No passaran ! No passen ! Passarem ! El cel de Madrid s'entenebreix de borinots d'acer. La casa humil és ja un sepulcre ardent.

Contra els que viuen insensibles o indiferents a la tragèdia de llurs germans ; contra els que no fan res per extingir la desolació del foc, sigui anatema !

III

Abans tenia amics i enemics. Unes inicials — un anagrama sindical — el distanciaven de molts homes com ell, treballadors i explotats. Per què ? No comprenia, no podia comprendre. Un dia va veure unes hordes compactes a les portes de la seva ciutat. Les va albirar des del Passeig de Rosales. Eren gent de races diverses unides per una sola aspiració : esclavitzar. Va mirar al seu entorn. Les bales que les hordes compactes engegaven no distingien anagrames, no entenien d'inicials. Amb totes les lletres esbotzades, esparses damunt la terra sangonosa, va compondre una paraula : UNITAT. I va abraçar un desconegut que hi havia vora seu.

Contra els que mantenen anagrames imprecendents ; contra els incapaces de bastir la paraula de la victòria amb els fragments de les inicials d'ahir, sigui anatema !

IV

Lluitar, vèncer ! Però lluitar per a vèncer no és barallar-se. Ignorava la ignota geometria de la balística. El tecnicisme dels artillers li era una llengua inintelligible. «Línia Nord-Sud.» «Angle de tir.» «Elevació.» «Paràbola...» Lluitar per a vèncer és una tècnica. «He d'obeir els que en saben... Cal que sigui disciplinat...» Tanmateix, quelcom es revoltava dintre seu : «Vull ésser lliure, lliure, integralment lliure. Ningú no té dret a manar-me...» Però, què era la línia Nord-Sud ? «Els en saben de fer la guerra i de guanyar-la. Renuncio a la meua llibertat per deixar-me dirigir, per fer allò que els que en saben més em diuen que faci.» I es va adonar que havia trobat la clau de la victòria.

Contra els que es resisteixen a fer llur deure estricte ; contra els que des d'aquí donen l'exemple pernicios de llur indisciplina, sigui anatema !

V

La nova ha circulat ràpidament per tota la ciutat. Han caigut, sense esclatar, uns quants obusos. Els irònics sentencien : «No saben ni fabricar-ne.» I no és això. No és això en absolut. Lluny, en un país de boira, a Essen, hi ha una gran fàbrica. Porta el nom nefast de Krupp. Dins el seu vast recinte, a la sala tenebrosa del Consell d'Administració, s'engendren moltes guerres. De les naus vastíssimes surten canons, projectils i blindatges, racionalització de la mort. Però a la casa hi ha quelcom més que taurons cobejosos d'or i tècnics que els serveixen. Hi ha, també, obrers condemnats a menar una vida sense dignitat humana, una vida amb margarina pudenta per tot nodriment. Una grapa de ferro els agarrota, però llur ànima encara és lliure. Damunt els turons desèrtics de Madrid no volen solament borinots d'acer : plana, també, el pensament dels obrers de les fàbriques llunyanes. Voldrien ésser aquí — peces dels tràgics escacs que hom hi juga — per a ajudar a vèncer la bèstia inhumana per la qual foren vençuts. Impossibilitats de venir-hi, ajuden de lluny. Una espoleta mal col·locada salva moltes vides. I el capataç de la fàbrica es distreu sovint... Han caigut sense esclatar uns quants obusos. Els damnats de la terra estan dempeus.

Contra els que traeixen la internacional de la solidaritat entre els explotats ; contra els que manquen el seu esperit, sigui anatema !

VI

Una sola consigna : vèncer. I contra els que de qualsevol manera sabotegen, dificulten, allunyen l'albada de victòria, anatema, anatema, anatema !

ARTUR PERUCHO

CONSIGNES

La veu de les sirenes

Els companys d'Ulisses van haver de tapar-se amb cera les orelles per resistir a la veu de les sirenes. Ell mateix, l'astut aventurer, s'hagué de fer lligar al pal per a sentir-la sense veure's arrossegat cap a la perdició. Nosaltres, en canvi, fem unes orelles molt atentes per sentir la veu de les nostres sirenes i amb prou feines ho aconseguim. Sirenes afòniques ? La veritat és que, en molts indrets de la ciutat, no arriben ni a trencar el son més prim. Són lluny de la vigoria i la penetració de les sirenes que va sentir l'heroi grec ; no atenyen ni de molt la força d'atracció de les sirenes més modernes de cua de peix. Potser, com diu un pessimista, és que aquestes sirenes d'ara tenen un fi benèfic i les del cant penetrant mostraven la vigoria de tots els malefics.

La consigna seria, doncs, d'enfortir la veu de les sirenes. No cal pas que la doni jo, és clar : les autoritats ho tenen tot previst. Però no hi ha cap mal a parlar-ne, veritat ? I ara que parlem de la qüestió, potser seria convenient de dir alguna cosa de la nerviositat que s'apodera de molts ciutadans al simple anunci d'un bombardeig. Primerament, tots els anuncis de bombardeig a hora fixa han d'ésser falsos forçosament. Ni l'enemic ens avisaria, ni els qui ho escampen en poden saber res. Després, els bombardeigs que han aguantat els ciutadans d'Alacant i altres poblacions catalanes, i els que han de suportar diàriament els de Madrid, ens haurien d'avergonyar si perdem gens la serenitat davant d'un bombardeig hipotètic o real de Barcelona.

També certs milicians haurien de dominar llurs nervis, com en tenen l'obligació, en cas d'alarma o d'alarmeta, com la de la setmana passada. Els ciutadans necessiten una mena de llum o altra per a vestir-se una mica i dirigir-se al refugi. Una espelma encesa a la part baixa d'una casa no indica necessàriament un senyal lluminós a benefici dels feixistes. I la millor manera d'obtenir que s'apagui no és pas de disparar contra un balcó amb una pistola metralladora.

Però tornem a la veu de les sirenes, d'unes altres sirenes. Una de les coses més emocionants que hagi sentit mai a la Generalitat fou la crida que el líder anarquista Garcia Oliver dirigi el 21 de juliol als obrers de Saragossa. Semblava que, en sentir la paraula càlida, emocionada, de l'obrer català, els sindicalistes de Saragossa havien de trencar totes les traves per capgirar el poder de la facció. Però un company que escoltava al costat meu va dir-me a l'orella : «Llàstima que no el sentiran !» Què en traïem, doncs, de fer tan bells discursos, tants explícits convincents adreçats a Espanya i més enllà d'Espanya, si no ens han de sentir ?

La ràdio és el nou gran poder de la persuasió universal. Triant els mots, podríem fer de la nostra una sirena irresistible envers l'opinió internacional. Però de què ens servirà aquesta tria de mots (que, deixem-ho dir, caldria afinar molt) si la sirena que els ha de cantar també és afònica ?

C. A. JORDANA

UN FILOSOF ALEMANY CONTRA ALEMANYA

Tres lletres inèdites de Nietzsche

Tothom coneix aquesta foto ridícula que presenta Hitler al costat d'un bust de Friedrich Nietzsche. Els nazis pretenen enorgullir-se del gran filòsof. Es pensen que Hitler és el Superhome somiat per Nietzsche. Hi ha també alguns escriptors que el volen fer responsable de l'adveniment de la barbàrie nacionalsocialista. Tanmateix, la veritat és ben diferent. A continuació reproduïm tres lletres inèdites de Nietzsche, acabades de trobar a

titula L'Anticrist o la desvalorització de totes les valors. Ambdues són a punt per a lliurar-les a la impremta. Un suec, un autèntic geni (i) s'encarregarà de la traducció francesa. Us adjunto una lletra meua la qual us testimoniarà allò que pensa de mi. Què us semblaria encarregar-vos de la traducció a l'anglès ? Us sentiu amb força i coratge per a dur a terme aquesta tasca ? No es tracta d'un llibre gruixut : solament té cent-vuitanta petites pàgines. Tanmateix caldria una redacció molt exquisida i acurada, car en allò que fa referència a l'estil el meu Ecce-Homo és una veritable obra mestra.

Un atac al cristianisme desvetllarà a Anglaterra gran interès. A més a més, hom trobarà en el meu manuscrit una crítica absolutament ruïnosa dels alemanys, d'aquesta raça perniciosa, mentidera, malograda, única en la història mundial. Em sembla que el meu punt de vista no serà del tot indesitjable a Anglaterra. No judico solament el caràcter alemany, sinó també la intel·ligència germànica, i això de forma que no podrà ofendre Anglaterra de cap de les maneres.

El llibre acabarà amb el cristianisme, però també amb Bismarck.

II

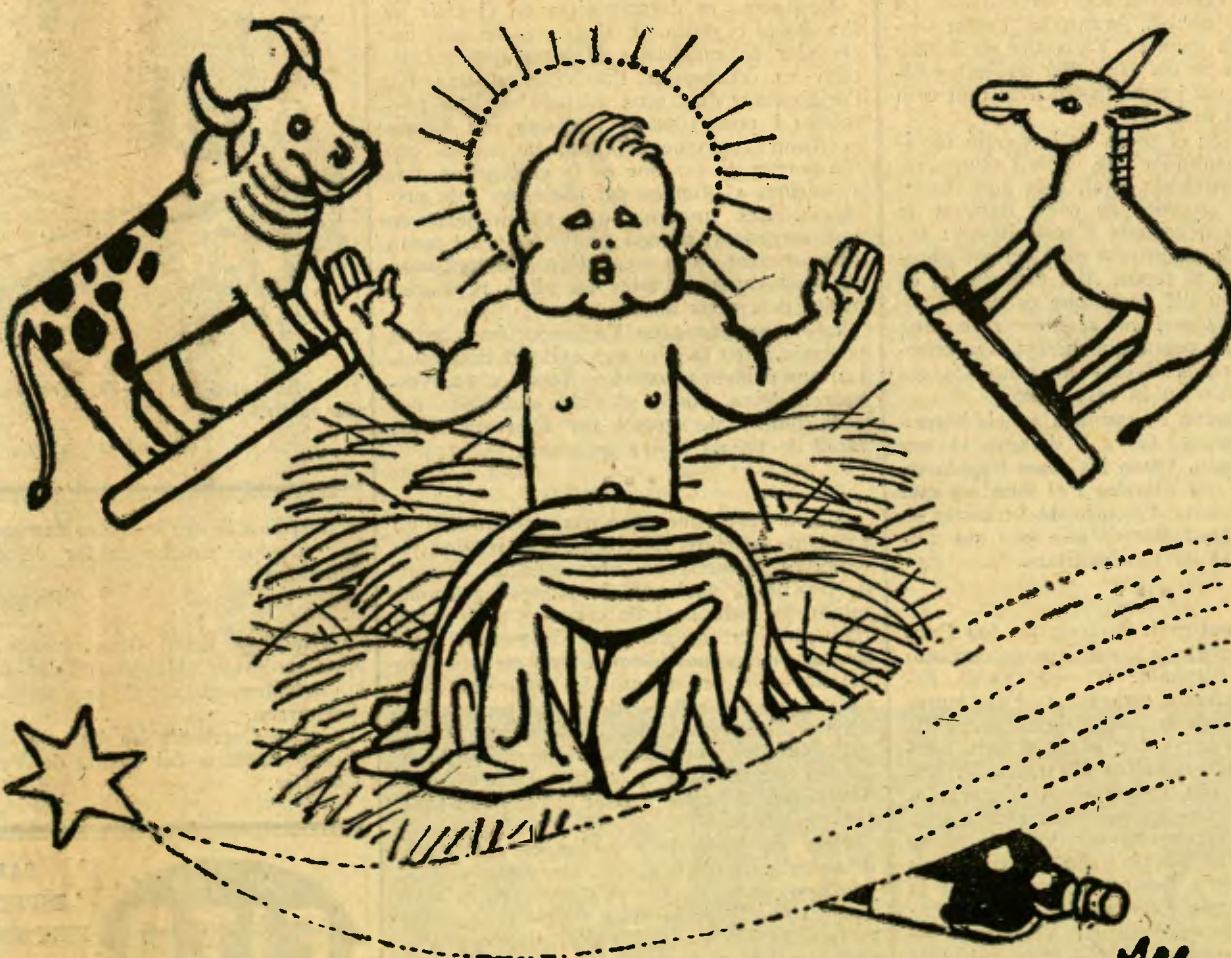
«SÓC TOT EL CONTRARI D'UN APÒSTOL FANÀTIC»

Al senyor Jean Bourdeau. Una lletra de gran importància del senyor Hyppolite Taine em dona coratge per a demanar-vos ajut en un afer molt seriós. Voldria ésser llegit a França, encara més : cal que sigui llegit a França. Essent el que sóc — l'intel·lecte més independent i potser el més fort de tots els que viuen avui, condemnat a més a més a una tasca de gran magnitud —, no puc permetre que fronteres ridícules entre els pobles, traçades per una maleïda política d'interès dinàstic, em privin de triar aquells lectors que són capaços de comprendre'm.

Confesso voluntàriament que, quan es tracta de cultura, dirigeixo vers França el meu esguard. Estic assabentat de tot allò que s'esdevé a la vida intel·lectual d'aquest país. M'han dit que escric un francès autèntic, per bé que he aconseguit en llengua alemanya allò que ningú no ha aconseguit mai abans que jo : em refereixo, principalment, al meu Zarathustra. Em permeto fer saber que els meus avantpassats han pertangut, per moltes generacions, a l'aristocràcia polonesa ; que la meua àvia materna pertanyia al cercle de les amistats weimarianes de Goethe, característiques suficients perquè em senti avui completament isolat a Alemanya. Del meu país no m'ha arribat cap sol·licitació, i, parlant amb franquesa, això mai no m'ha posat trist. Arreu del món tinc ara els meus lectors — a Roma, a Viena, a Sant Petersburg, a Estocolm —, esperits exquisits que m'adoren. Però em manquen aquests

(i) Es refereix a Strindberg.

(Passa a la pàg. 2)

EL TEATRE

Emile Verhaeren

Aquests dies ha fet vint anys de la mort de l'extraordinari poeta nacional belga Emile Verhaeren.

Els «immediats» es preguntaran: a què ve recordar poetes tan llunyans? En el programa dels «immediats» hi ha un article que vana l'eficàcia de l'oblit, baluard immillorable del desconeixement.

Nosaltres mai no hem volgut pertànyer a la confraria dels «immediats».

Avui, i enmig de la lluita de dues Espanyes — en la qual ha calgut que Catalunya prengués part, — la figura d'Emile Verhaeren agafa un marcat relleu. Emile Verhaeren fou un home carregat de passat en lluita constant amb les seves visions i ansies de futur.

Per quin atavisme aquest home portava dintre l'Espanya dels frares, de les fogueres inquisitorials, de la teologia, de la tenebra i de la podridura dels sepulcres?

Per quina força aquest gran poeta s'arrencà d'un ahir obscur, larvati, per profetitzar, amb la boca sibilina enganyada a l'horitzó, un demà de llum solar sobre un passat clapat de sang i de rojor de torxes?

«Er ist der Dishter der Konvulsionen», ha dit d'Emile Verhaeren l'escriptor alemany Johannes Wieners. Visió justa! Emile Verhaeren ha estat el poeta de les convulsions.

Emile Verhaeren va deixar escrites — són les que coneixem de l'autor — quatre obres de teatre: *El Claustre*, *Felip II*, *Les Aubes*, *Helena d'Esparta*.

Però en parlar d'Emile Verhaeren no és pas possible desenganxar el teatre de la seva producció poètica total.

El *Claustre* i *Felip II* nasqueren conjuntament amb les poesies d'*Els Monjos*, *Torres negres*, *Els apàreguts dels meus camins*, *Els capvespres*, etcètera. Cerquem en Verhaeren mateix la definició de la seva poesia d'aquesta època:

*Avec les doigts de ma torture,
gratteurs de mauvaise écriture,
maniaque inspecteur de maux,
j'écris encor des mots, des mots...*

Les *Aubes* apuntaven, ja aleshores, el cantor de *Les hores clares*, d'*Els atrets*, de *Les hores del migdia*, dels *Ritmes sobriants*. Un Verhaeren ben diferent de l'altre.

El poeta rus Valer Brussov va dir de *Les Aubes* que, amb aquesta obra, Verhaeren s'havia constituït el portaveu de la Rússia de les reivindicacions. Nosaltres hi afegim que en l'obra de Verhaeren es troba l'himne a totes les llibertats futures. *Les Aubes* i *Fuenteovejuna* passaren pels escenaris de la U. R. S. S. com un ressò hispànic. El de *Fuenteovejuna* era un «ressò de vetu», el de *Les Aubes* un «ressò de color».

Deixem arreconada expressament *Helena d'Esparta*, l'obra que Verhaeren féu amb patró. Ens recorda un intent de Goethe: *Ifigenia a Taurida*, tan elogiada pels clàssicants i tan poc del nostre gust.

No creiem que *Helena d'Esparta* pogués ésser encaixada ni en la producció de Verhaeren que la seva mort va aixafar.

Explicació que Emile Verhaeren fa de la seva poesia: «Cal viure d'acord amb el present i el més a prop que hom pugui del futur. Cal escriure amb gosadia, menyspreant la prudència. Mai no m'ha fet por l'embraguesa ni la poesia roja i bullent que la tradueix».

L'ètica de Verhaeren fou l'entusiasme. La seva estètica, també. Avantposà l'estat dionisiac a l'estat apolíni. Va creure els homes i no va creure en els déus. Per aquesta posició el trobem viu i actualíssim avui tant com mai, més que mai.

Verhaeren fou el poeta de la passió movimentada, l'exaltador de l'obra humana, l'home de l'estrebada vital, dels paroxismes heroics. Tirà grapat de color damunt la seva poesia o negacions d'acoloriment: or, roig, negre. Es manifestà amb un art absolutament hostil al repòs. Així evolucionà, es transformà, féu del poeta que es definia:

«Et que c'est moi qui seul me rêve dans les choses», un poeta que arribà a aconseguir que les coses vives — les mateixes coses — trepidessin en la seva visió.

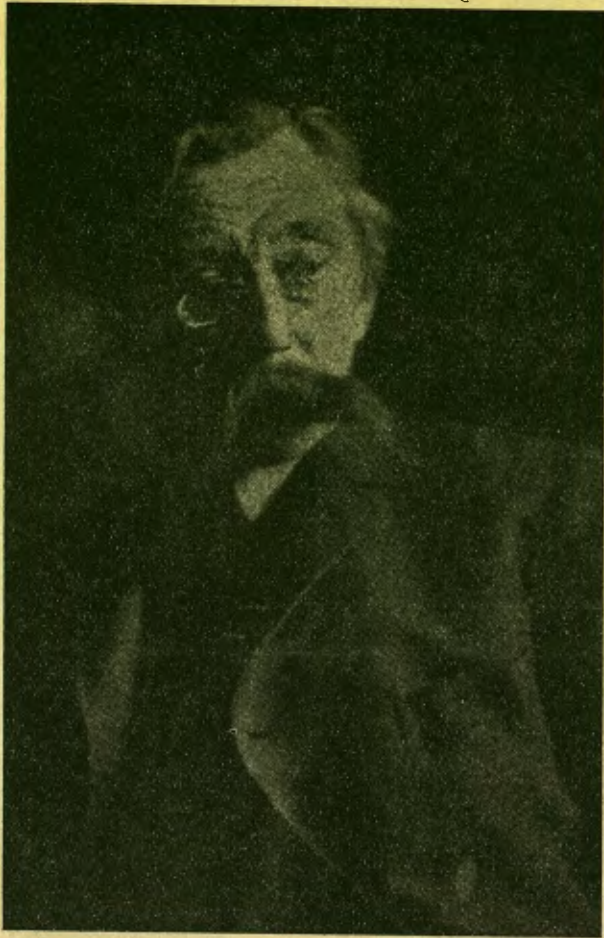
Quan Verhaeren es somiava en els homes i en els paisatges, Goya li deixava el seu «horror» agressiu. Quan les coses trepidaven en Verhaeren fou Flandes i el món els que fugiren per camins d'alegria de kermesse — ben pictòricament flamenc — vers un humaníssim demà de lluminositats.

Per què aquest gran flamenc que fou Emile Verhaeren portava dintre un potentíssim ancestralisme hispànic? El seu drama *Felip II* és el massís concentrat d'un temps que es retrata en la nuesa de la pedra de l'Escorial i en la verdor ofegada dels estanys dels anèmics jardins del monestir. Luxúria al punt roig, corgolament de gàrgola, entre parets denses i creus en multiplicació. El ver *Felip II*, sentit per Verhaeren, és l'antífes de l'artífic *Felip II* creat pel catolicièssim Louis Bertrand, membre de la gloriosa Acadèmia Francesa.

L'Espanya acumulada en Verhaeren — Regoyos en prengué color — fruita el *cicle desolat* de l'obra del poeta belga que enclou els dos drames *Felip II* i *El Claustre*. Inicia

aquest cicle *Les voreres del camí*. La tenebra desbrida que surt d'aquest aplec de poesies arriba a ésser la tenebra de les tenebres en *Viles tentaculares* i en *Els apàreguts dels meus camins*.

Neus mortes, cendroses, amortallant planures sense fites. (Quina força tan colossal de pintor! Quina audàcia tan rotunda de verb!) Campanars vestits d'ombra, immensos, que deixen caure damunt de ciutats inanimades el desconhort de les seves hores. Caravanes de boigs sense rostre, espantalls de corbs i grues en els nusos encruïllats dels

camins. Un boig ha covat l'ànima al poeta i la fa sonar com una campana dintre la butxaca de les calces. Cançons de follia. Una dona li arrenca el cor i en l'agonia de la nit sent que un taup ha aprofitat el buit del cor per a fer-hi mina. Vents senils que udolen entre les cabelleres nues dels arbres. La mort amb una dalla que fa de lluna sobre camps extenuats. Monjos que són l'esquelet descarnat dels monjos de Zurbarán i de Morales. Ports desconeguts i carrers d'ensopegada, aclarits amb tintinejants fanals vermells. Monstres amb sexes de pellerina i de tumor que s'ofereixen a la lascívia dels famolencs que arriben del mar. Vici. Misèria. Religió fanàtica. Teologia. Supersticions. I crosta de prostíbul i d'església.

Mancava una convulsió, dues, tres, quatre, per arrencar el poeta belga de l'atavisme d'un passat hispànic. Ben vist i ben definit per Johannes Wieners. Repetim-ho: «Verhaeren fou el poeta de les convulsions».

El *cicle desolat* de Verhaeren fou substituït pel *cicle de l'exaltació còsmica*, ascensió vers la llum. Altra vegada ciutats, però aquesta vegada ciutats vives que presideixen l'unanimitat de Jules Romains i els cants de revolta de l'alemany Johannes R. Becher. (Sense Verhaeren no s'hauria escrit *La Vie Unanime*, *Puissances de Paris* ni *Verbrüderung* i *Gedichte für ein Volk*.) Altra vegada ports, però aquesta vegada amb obres i màquines que criden justícia. (*Les Albes* són les precursoras d'aquest cicle.) Homes sans, espitregats, que senten la delícia de lluitar sota la llum. Vents prenyats de fecunditats, empenyadors d'energies. Exaltació, paroxisme, furor vital, apoteosi de petjar camins inconeguts.

Verhaeren es descorporitza en el *cicle de l'exaltació còsmica*. (L'alegria és immaterial, el dolor és material.) Malgrat que subsisteixi en Verhaeren l'acoloriment que féu l'originalitat dels seus primers suplicis poètics i poematitzats, l'or que fou llòbre es torna alegrement líquid, la porpra que fou porpra de verdanc es fa esplendent. Les evocacions s'allunyen per obrir pas a la presència. Les imatges, que s'estregassaven com sargassos, prenen profunditat. El poeta s'ha arrencat de la presó d'un ahir i enfora els seus cants en totes les albes revolucionàries dels nous dies.

Les convulsions de Verhaeren han tingut potència. I en la seva ascensió del *cicle exaltat*, que comença amb *Les flames altes*, Verhaeren deixa d'ésser el vidre que dona pas a la llum d'un gresol per convertir-se en fared de pròpia claror guiadora.

Vivim convulsions que ens arrenquen d'un atavisme tenebrós de ciutats asmàtiques, de teologies fosforescents com espallta de gat, de prostíbuls xuclants, de palaus episcopals minats de milions i de casernes amb generals pudents de xampany fermentat amb femta, de clergues i frares amb cervells fora del cap — llúpies damunt les coronetes marcades en el cabell —, de vents tumefactes, d'Escorials gebrats, de Guadarrames bufant gel sobre les podridures aristocràtiques, de catedrals amb base de cranis. Passem, com Verhaeren, del *cicle desolat* al *cicle de l'exaltació còsmica*.

Com no hem de recordar el poeta, ple d'hispanisme històric, en els actuals dies, ara que acaba de fer vint anys de la seva mort, i enmig de la lluita de dues Espanyes — la vella i la nova —, en la qual ha calgut que Catalunya prengués part?

Nosaltres, com Verhaeren, convulsionats com ell, anem a deixar d'ésser vidre, que

El teatre a Ucraïna

El «Jove Teatre», fundat en 1917 i que ha donat naixença a dos grans teatres ucraïnians d'avui — el «Berèsib» i el teatre «Franko» — que no desdinen per res dels millors i més antics teatres russos, ha estat el bressol del teatre d'Ucraïna contemporani.

En la seva declaració del 1925, el teatre «Berèsib» definí així la seva acció: «El teatre «Berèsib» és una organització social, assadollada d'una ideologia de classe; està adscrit a l'obra de l'edificació soviètica, pels mètodes de l'art, i s'inspira en el marxisme i en el leninisme. Lluita per tal que es realitzi totalment la revolució social i d'una manera especial la cultura comunista.»

La declaració-programa del teatre «Franko» diu: «Una de les nostres tasques essencials consisteix en la creació d'un teatre ucraïnà que per les seves realitzacions estigui al nivell del teatre europeu i que per la ideologia respongui a les exigències del nou públic, bo i conservant la seva originalitat nacional. Seguim el nostre propi camí per a l'acompliment de les nostres tasques. Aquest camí, és el realisme. En la veritat de la vida, és l'ideal expressat sota les formes dictades pel moment.»

Quatre Operes nacionals existeixen a Ucraïna. Hi ha teatres a Karkov, a Kiev, a Odessa, a Dniepropetrovsk, als Donets, etcètera; diversos teatres obrers i camperols recorren el país. Després de la revolució hom veté formar-se grans quadres d'actors, de directores i de dramaturgs de valor.

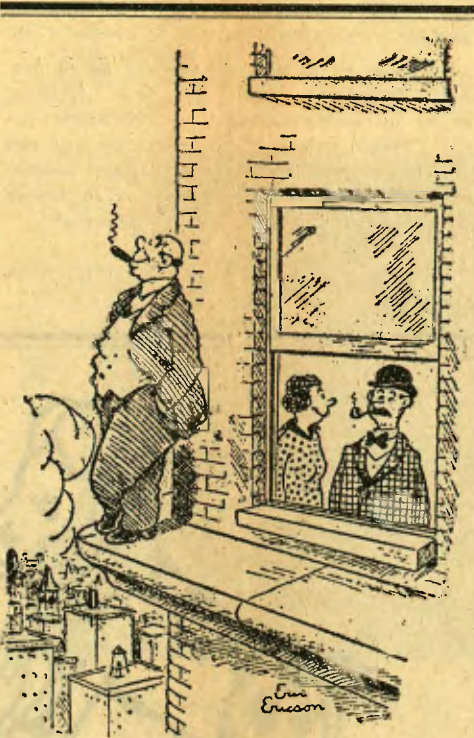
L'organització del públic ha de considerar-se com un dels millors resultats obtinguts pel teatre ucraïnà. Prop d'un 80 per 100 dels espectadors estan organitzats en cooperatives teatrals, cosa que assegura al teatre una base material seriosa.

Des del 1926, el teatre ucraïnà començà a formar sistemàticament el seu repertori. Han aparegut dramaturgs remarcables, que han aconseguit un bon renom. Mencionem ací M. Kulixst («97», *La Commune* en les estepest) i I. Mikitenko («La dictadura», «Brilleu, estels!»).

L'ampli desenvolupament dels cercles teatrals de la joventut obrera i camperola consisteix en l'evolució del teatre ucraïnà un factor d'una importància inapreciable. Aquests cercles troben en els nombrosos clubs i en les ibes-biblioteques dels camps així com en les Cases de les arts un ampli radi d'acció. Molts milers de joves proletaris participen així en l'art escènic i constitueixen les inesgotables reserves d'on es recullen les forces noves de l'art dramàtic.

Cal remarcar l'obra d'un d'aquests teatres d'aficionats, el teatre ucraïnà Krasnozavodski, fundat en 1928. Es presentà en 1930 a la primera Olimpíada dels teatres i de les arts dels països de la U. R. S. S. El quadre és formalment integrant per joves obrers, la major part units a les fàbriques. Tan sols un nombre petit d'aquests artistes s'han enterament especialitzat. La tasca essencial és la recerca d'una forma específicament ucraïniana de teatre-tribuna de masses. El realisme constructiu és el principal mètode d'aquest teatre, que ha definit en aquests termes la seva orientació: «Participació activa en l'edificació socialista, difusió de la cultura nacional entre les masses obreres que cal atreure al moviment, interpretació dialèctica dels fets, de les imatges i dels problemes de l'actualitat, així com dels esdeveniments històrics, des d'un punt de vista proletari de classes».

B. ETTINGHOF

— El patró no hi és. Ara mateix acaba de sortir.

(De «Everybody's Weekly»)

dóna pas a la claror d'una flameta de gresol, per a convertir-nos en far de llum pròpia guiadora.

RAMON VINYES

NOTA. — Emili Guanyavents — poeta el qual tenim en oblit injustificat — ha traduït mestriolament al català poemes d'Emile Verhaeren.

Carles Capdevila ha fet una acurada traducció catalana del drama de Verhaeren *El Claustre*.

CAMISER
ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA
JAUME I, 11
Telèfon 11655

UN FILOSOF ALEMANY CONTRA ALEMANYA

Tres lletres inèdites de Nietzsche

(Ve de la pàg. 1)

lectors a Alemanya; a Alemanya predomina la creença que jo no pertanyo a aquest país. Un rellevant article publicat a la revista *Kunstsart*, que us trameto amb aquesta lletra, ho demostra; el seu autor és un compositor de primer rengle (l'únic d'avui, si em permeteu d'emetre un judici) i, per tant, desconegut.

Sortosament no sempre he de dedicar les meves forces a barallar-me. Als vint-i-quatre anys vaig ésser nomenat catedràtic a la Universitat de Basilea. Allí vaig conèixer el venerable professor Jacob Burckhardt, que m'estimava molt. També he tingut lligams d'amistat amb Ricard Wagner i la seva esposa, als quals vivien aleshores a Triebchen, prop de Lucerna. Aquesta amistat íntima era de la més gran importància per a mi. En el fons sóc un vell músic. Posteriorment una malaltia em va allunyar d'aquestes relacions i em va menar a un estat de més pregona coneixença de mi mateix, d'una coneixença de tal magnitud que potser ningú abans que jo no ha experimentat. No obstant, tota insensibilitat, tota violència, són alienes a la meua natura. No he tingut la solitud com un dolor, sinó més aviat com una preada distinció, com una mena de castedat. Tanmateix he viscut dins un món de pensaments tan problemàtics com infernals, potser d'una manera més intensa que qualsevol altre home, però únicament pel gust de cercar aventures.

Tinc la meua joia com una prova de la meua castedat, i crec que podré fonamentar aquesta afirmació amb els dos llibres presents. Us ho prego per favor, estimat senyor: reflexioneu si *Götzendämmerung*, un llibre radical en la seva concepció, furios en la seva forma, no hauria d'ésser traduït. Fóra una ràpida i conscienciosa introducció en el món dels meus pensaments. Em sembla gairebé impossible de presentar en menys volum una més gran riquesa de pensament.

La completa estupidesa de l'Alemanya actual és palesada per la seva actitud envers mi. Tinc la sensació que no hi ha cap més

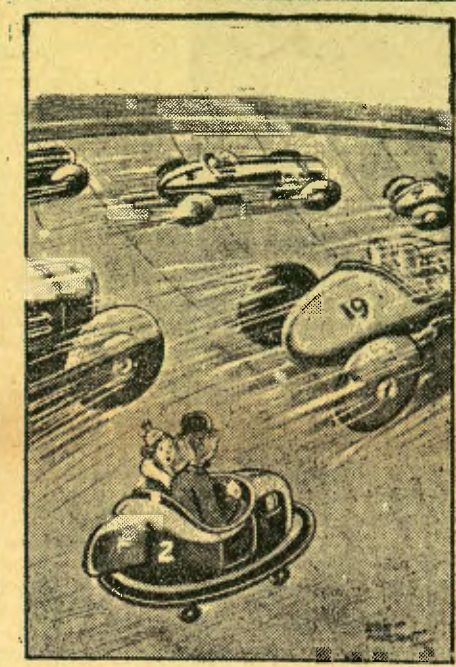
llibre més decidit, més profund i més emocionant per a un gust depurat que el meu *Götzendämmerung*. Però els alemanys no entenen ni un borrall d'allò que en realitat es tracta. Sóc tot al contrari d'un apòstol fanàtic i no concebo cap veritat que no tingui un caràcter picaresc; els meus llibres ni tan sols són avorrits, però els alemanys no en tenen ni la més lleugera noció. Únicament temo una cosa: els meus llibres fracassaran si són jutjats del punt de vista moral. Per tant, cal que reneixin a França el més aviat possible.

III

«CAL QUE TOTS ELS POBLES INTEL·LIGENTS ES POSIN AL MEU COSTAT»

Senyor Ruggiero Boughi.

Per Déu! Què té a veure la paranoia de la casa dels Hohenzollern amb nosaltres? No és un moviment nacional, sinó solament dinàstic. El príncep Bismarck no ha pensat mai en el Reich: és, amb tot el seu instint, un ajudant dels Hohenzollern. I aquest egoisme nacional pretén d'ésser considerat com alta política, gairebé com una obligació enfront d'Europa? Cal acabar amb això, i jo sóc suficientment fort per a posar-hi terme. Per a donar-vos una idea de mi, us trameto el llibre *Götzendämmerung*, que no és encara a les llibreries. Adjunto també una crítica sobre mi feta per una personalitat de gran relleu. Us agrairia molt que poguéssiu publicar el llibre en italià. Els meus llibres — per a parlar pròpiament — són més aviat destins que no pas publicacions. Però abans que res cal que tots els pobles intel·ligents es posin al meu costat, vista la meua posició isolada a Alemanya. Malgrat que als vint-i-quatre anys era ja catedràtic, no he aconseguit desvetllar l'enteniment d'aquesta raça idiota. Com és possible que una nació que compta amb personalitats de vàlua pugui tractar amb una raça d'idiotes com és l'Alemanya? Això significa que la Tripla Aliança no és més que una expressió de desaliansça.

— N'estàs segur que encara ens trobem damunt la pista de la fira?

(De «The Passing Show»)

— Mira, mamà. Un geperut.

RICÍ "GOLOSO" PURGANT DELICIOS

Societat Espanyola de Carbur Metàl·lics

Correu: Apartat 190
Tele.: "Carburós"

BARCELONA
Mallorca, 232

Telèfon 73013

CARBUR DE CALCI; Fàbriques a Berga (Barcelona) i Corcubion (Corunya) :: OXIGEN 99 % DE PURESA, Fàbriques a Barcelona, València i Còrdova :: ACETILEN DISSOLT, Fàbriques a Barcelona, Madrid, Palència i Còrdova :: FERRO MANGANES i FERRO SILICI :: SOCARRIMAT i SECAT de file i peces de seda, cotó i altres teixits :: CALEFACCIO INDUSTRIAL de laboratoris i domèstica :: GENERADORS, BUFADORS, MANOMETRES, materials d'aportació per la SOLDADURA AUTOGENA

PRESSUPOSTOS ESTUDIS CONSULTES I ASSAIGS GRATIS

ELS MILLORS

MAPES D'ESPANYA

ELS TROBAREU A LA

LLIBRERIA CATALONIA

3, RONDA DE SANTPERE, 3

Telèfon 24647

MIRANT A FORA

DOCUMENTS

Un tractat entre Hitler i Franco?

«L'Oeuvre» del dia 16 del mes que som publicà un interessant article del seu enviat especial a Ginebra, que creiem convenient reproduir:

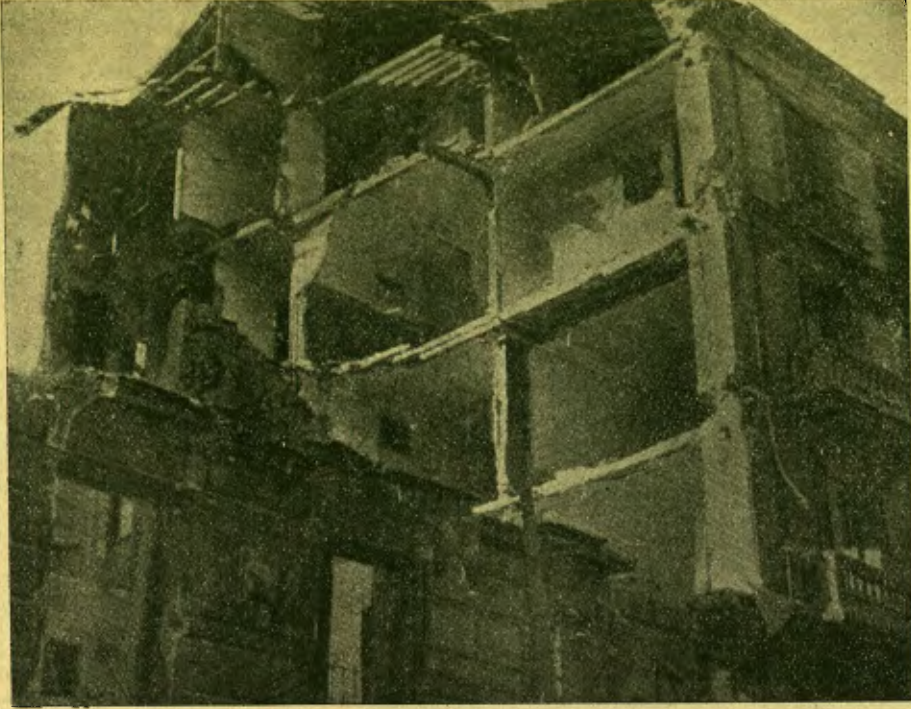
Ginebra, 15 desembre

A Ginebra, després de la partida del senyor Del Vayo, la bona impressió causada per la seva intervenció s'ha accentuat encara. Amb tot, sembla que avui es creu

var per llur costat la solidesa de l'aliança franco-russa bo i fent mirrotejar els francesos la possibilitat d'un pacte de no agressió franco-alemanya que comportaria aquesta vegada serioses garanties.

Resumint, repetim-ho, Alemanya, com ja ha fet diverses vegades, es vol fer ben bé càrrec de la solidesa del pacte franco-rús en aquest moment.

GENEVIÈVE TABOUIS

En les edificacions de Madrid pot veure's el resultat del pacte del feixisme internacional amb els sublevats espanyols.

que, decididament, Berlín està molt més enredat del que es creia aquests darrers dies en l'afer d'Espanya.

D'antuï, semblaria que en els papers que foren trobats sobre els aviadors alemanys víctimes de l'accident de l'avió alemany a Savoia, fa alguns dies, s'hauria trobat un text de convenció entre Franco i el Govern alemany, segons els termes del qual totes les altes autoritats civils o militars d'Espanya que estan actualment al costat dels rebels serien, en l'esdevenidor, doblades de funcionaris civils i militars alemanys; però, naturalment, manquen els detalls, encara, sobre tal document, del qual descrivim la natura només a títol d'estricta informació.

D'altra banda, un raport de la *Deutsche Volks Zeitung*, de Berlín, conegut avui a Ginebra, que publica l'organització d'un servei secret encarregat de reglamentar la qüestió de les pensions a concedir a les vídues i als parents dels soldats de l'exèrcit alemany morts o ferits a Espanya, ha fet un cert soroll en els medis genovesos. Segons les regles d'aquesta organització, uns emissaris són encarregats de tractar amb els parents. Se'ls fa jurar que guardaran el secret. Està severament prohibit de publicar o enviar comunicacions de cap mena. El que puguen aquestes pensions depèn de la «valua d'existència» del mort. La pensió mensual és de 10 Reichmark si es tracta de joves que no han exercit encara cap professió; pels pares de família, de 20 a 40 Reichmark, i la pensió d'una vídua d'oficial és de 8 per cent del sou d'aquest darrer fixat per la llei.

Les pèrdues alemanyes serien particularment grans aquests darrers mesos. El nombre de morts s'evalua en 900 ó 1.200, d'ells, un gran nombre d'aviadors. Aquests darrers dies, un convoi de 30 grans mutilats, dos dels quals moriren pel camí, arribà a Hamburg.

Amb tot, l'estat econòmic d'Alemanya, tan ben conegut a Ginebra, fa dubtar sempre als delegats de la voluntat del Führer d'anar fins a la fi en la qüestió d'Espanya. Avui ha circulat per Ginebra una notícia, segons la qual, entre els dirigents alemanys, la personalitat d'Otto Wolff, gran industrial de Dusseldorf, sembla estar en boca de tothom.

La causa d'això és que aquest darrer ha comprat fa poc temps pel seu compte, amb divises que li pertanyien, mineral de ferro a Suècia i s'ha fet reemborsar pel Govern en marks. Otto Wolff s'ha ajuntat al punt de vista de la Reichswher pel que fa al perill de la guerra en dos fronts.

S'ha fet l'advocat imperiós d'una entesa amb Moscú. Aquest esforç s'ha fet d'una manera molt intensiva, gràcies a les relacions que la Reichswher ha conservat amb l'exèrcit roig. S'invita als russos a què es desinteressin de l'Europa occidental i central—en pagament, se'ls donaria la seguretat de no ésser inquietats a casa seva pels exèrcits alemanys. Aquests arguments militars i polítics són reforçats per oferiments econòmics molt avantatjosos sobre la base d'un canvi que procurés a Alemanya les matèries primeres de què ella té necessitat per a completar els seus armaments.

Els alemanys, d'altra banda, haurien enviat a París, aquests últims dies, una «comissió d'exploració», com n'hi van de tant en tant a França, composta d'un financer d'origen escandinau i d'agregats americans, acompanyats de dos oficials de la Reichswher, que hauria tingut com missió de pro-

EL PACTE D'AJUT D'ALEMANYA, ITÀLIA I PORTUGAL AL FEIXISME ESPANYOL.

Aquestes notícies no són noves. En 14 de setembre, L'Humanité ja publicava la següent informació:

De front certa, sabem que ha estat signat un acord secret entre Alemanya, Portugal i el general rebel Franco.

Aquest acord estipula que després de la victòria dels facciosos:

Primer. Les illes Canàries serien cedides a Alemanya.

Segon. Alemanya podria instal·lar bases aèries i navals a les illes Bissagos (davant de la Guinea portuguesa; els alemanys hi han instal·lat ja bases per a submarins).

Tercer. Una de les illes Balears seria cedida a Itàlia.

Quart. Grans avantatges econòmiques s'acordarien a Portugal per a Alemanya.

Es degut a aquest acord que Portugal ha creat ja una llei militar anticomunista.

Aquest acord, que constitueix un gros perill per a França i per a Anglaterra i per a la pau europea, explica la gran activitat del feixisme internacional, a desgrat d'haver signat l'acord de no intervenció, per a ajudar els sublevats espanyols.

Heus ací algunes proves de la participació italiana i alemanya en la guerra espanyola.

En el front de Talavera de la Reina, en el curs d'un combat aeri, foren abatuts tres avions rebels. Dos d'ells, declaren els telegrames de les agències, són de fabricació alemanya.

Ens assabenten de Milà que el Govern d'Itàlia ha enviat, encara, 21 avions S. 81 Savoia-Marchetti als rebels espanyols, posteriorment a altres 24 que ja havien estat enviats. Sortiren el 8 de setembre de l'aeròdrom de Donatè Pozzuolo. Els avions són pilotats per oficials italians en actu amb trajo civil i que posseeixen metralladores i dispositius de bombardeig. Tot aquest personal està provist de falsos documents d'identitat. Aquest servei és imposat als oficials per llurs superiors jeràrquics, com a missió especial i percebent doble sou. Les negatives d'acudir en ajut dels facciosos espanyols—n'hi ha hagut—són considerades com actes de traïció i castigades com a tals. El comandant del camp d'aviació militar de Lonate Pozzuolo ha sortit amb aquesta expedició.

Per altra part, el port de Portoferraio (illa d'Elba) s'ha convertit en centre de proveïment de materials de guerra per als rebels espanyols. Aquestes darreres setmanes, diversos vaixells han sortit de Portoferraio, en direcció a Espanya.

A Nàpols, un vaixell destinat al transport d'avions acaba de tornar d'Espanya. Un nou carregament es prepara, ja que a la tripulació se li ha donat només uns breus dies de permís, a fi de reprendre aviat el servei.

Comuniquen de Madrid que un avió Caproni ha caigut entre les línies lleials, i l'aviador, que es salvà amb l'ajuda del para-caigudes, ha estat fet presoner. Es tracta d'un oficial italià que ha declarat al general Asensio, davant del qual fou emmenat, que l'exèrcit rebel acaba d'ésser ben proveït d'armes per l'intermedi de Portugal i que un gran nombre d'avions havia estat lliurat recentment als insurrectes.

Una altra informació ens prova la participació del III Reich. En efecte: el corresponçal a Tànger del *Neus Chronicle* escriu: «La visita d'un vice-almirall i de diversos oficials dels navilis de guerra Nuremberg i Graff ha produït una gran impressió a Tetuan.

«Aquests oficials han pronunciat discursos i han dit que es proposaven castigar els rebels, els traïdors a la causa espanyola, al mateix temps que feien elogis de Franco.»

El testimoni del periodista burgès és eloqüent!

Espitllera

Bons sentiments

Els anglesos estimen les bèsties, els gossos i els cavalls sobre tot, potser —oh, contradicció! — perquè són útils per a la caça.

Ara estan realitzant la «creuada dels cavalls». Uns quants senyors sensibles fan desfil·lar pels carrers de les principals ciutats, corrués de cavalls portadors de pancartes en les quals es demanen donatius a profit del Royal Veterinary College Hospital, el qual assegurarà als cavalls inútils una vellesa còmoda i tranquil·la.

La tràgica vellesa dels obrers preocupa menys a aquests honorables ciutadans que a dels seus cavalls de luxe. Els anglesos són, evidentment, persones de bons sentiments.

Tres germanes

Tres dones, tres germanes, presideixen a l'hora actual el destí de la Xina: són les tres filles de Soong, un xinès que va esdevenir sacerdot metodista.

La més gran és vídua del «Lenin xinès» Sun Yat Sen, del qual fou activa col·laboradora. En l'actualitat té una gran influència d'ajunt els revolucionaris del seu país, els quals l'estimen com a un dirigent.

La segona és casada amb el doctor Kung, ministre de finances de Xina, el qual és a la vegada un home de negocis força ric. La seva dona, segons diuen, l'ajuda eficaçment a augmentar les seves riqueses.

La tercera és l'esposa de Txang-Kai-Txec, cap del govern de Nanquin, l'home que va traïr la revolució xinesa i va lliurar el seu país als imperialistes del Japó. És una noia força bella i hom diu que té tant de talent polític com Catarina de Rússia.

Tres dones, tres destins. El sacerdot Soong deu sentir-se satisfet.

El Negus no comprèn

Haile Selassié ha protestat davant la S. D. N. contra el reconeixement pels governs d'Hongria i d'Àustria de l'imperi italià d'Etiòpia.

En la intimitat, l'ex-rei de reis confessa:

—No he comprès en absolut la política europea...

Un dels seus homes de confiança, li va fer la següent definició:

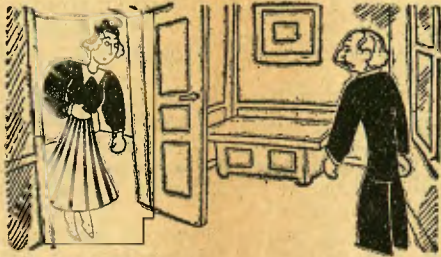
—Majestat: la política europea és... això.

Silenci significatiu

El Social Demokraten de Stocolm ens informa que les llibreries alemanyes han fet gestions serioses encaminades a obtenir aque sigui prohibida a Suècia la venda de les obres que critiquen el règim hitlerià.

Les llibreries sueques no s'han dignat respondre.

La força del costum

—Hauria jurat que han trucat.

—No, no és res. És que algunes bombes dels avions italians i alemanys no-intervencionistes han caigut davant de la porta.

Preferències

Al Saló d'Intercanvis, que es celebra a París un cop cada any, no cal tenir diners. La dificultat és trobar l'equivalent en espècie d'allò que hom vol adquirir.

Aquest any un visitant s'ha proveït d'una zebra en qualitat de moneda d'intercanvi. El seu gust l'ha menat — sobre gustos no hi ha res escrit! — a sol·licitar un retrat de Laval.

El símbol és corprenedor. Però, no hauria estat més adient un camaleó?

L'entusiasme feixista

—Vaig a prendre'm una copa i torno de seguida. La parada durarà encara algunes hores.

(Ballyhoo, Nova-York)

ESDEVENIMENTS

Es torna capitalista la Unió Soviètica?

«La Unió Soviètica ha extirpat el guany privat. No hi ha cap índex de retorn al capitalisme. Puc dir amb la més gran certitud que, a menys que Rússia no sigui conquistada per un país capitalista i pràcticament obligada pels seus conquistadors a marxar endarrera, no hi ha cap possibilitat que torni als guanyys privats que ha abolit i al capitalisme.»

grau de civilització de la U. R. S. S. que el fet que la més petita manifestació d'antagonisme racial, d'antisemitisme, etc., és punida per la llei i reprovada per l'opinió pública?

Malgrat tot això algú pot dir encara: «Però l'extensió de la democràcia en la nova Constitució, no és una imitació de les pràctiques capitalistes?» No, no és res d'això.

Des del seu començament el règim soviètic ha perseguit la finalitat de la veritable democràcia.

Ha concentrat tots els seus esforços en la creació d'una nova societat i d'una nova generació d'éssers humans educats, cultes i intel·ligents, les personalitats dels quals seran prèviament desenvolupades i plètriques d'esperit social. Havia de lluitar contra tots aquells que, a Rússia i a tot arreu, s'oposaven al socialisme, lluitaven asprament contra tot ço que el règim empenia, com la campanya contra l'analfabetisme, l'alliberació de les nacionalitats oprimides, la nacionalització de la indústria, la col·lectivització de l'agricultura, etc. La lluita era dura. L'arma del nou règim fou allò que el poble soviètic ha denominat francament dictadura del proletariat. Els conflictes, com tots els conflictes d'aquesta mena, comportaven una part de violència i de rudeses. Però aquesta dictadura, aquesta pressió del nou món en lluita amb el vell, era — com ha dit Lenin i ho han confirmat molts observadors — una democràcia mil vegades més ampla que la que el poble havia conegut fins aleshores.

Passem ara a la nova constitució. És una inesperada adopció dels ideals dels altres països? No, i ho podem demostrar acudint a les afirmacions del senyor Sydney Webb.

«La Declaració dels Drets de l'Home, amb els seus deu punts, és única en la història del món. Els liberals s'han exclamat quan Rússia ha adoptat el sufragi universal directe i secret, dient que la U. R. S. S. feia seu el programa del Partit Liberal. Però això era ja en el Programa del Partit bolxevic, en 1903, programa segons el qual la Revolució ha estat feta. I en 1903 no hi havia en cap país un sol Partit Liberal que tingués això en el seu programa.»

La gran extensió de la democràcia en la nova Constitució és simplement la realització de les tasques que el règim s'havia proposat des del començament. És el reflex legal d'allò que realment existeix a la U. R. S. S. És la sortida natural del desenvolupament de l'economia socialista, del desenvolupament polític, social, cultural i econòmic de la Unió Soviètica.

Una aparença capitalista: el sorteig d'un emprèstit interior.

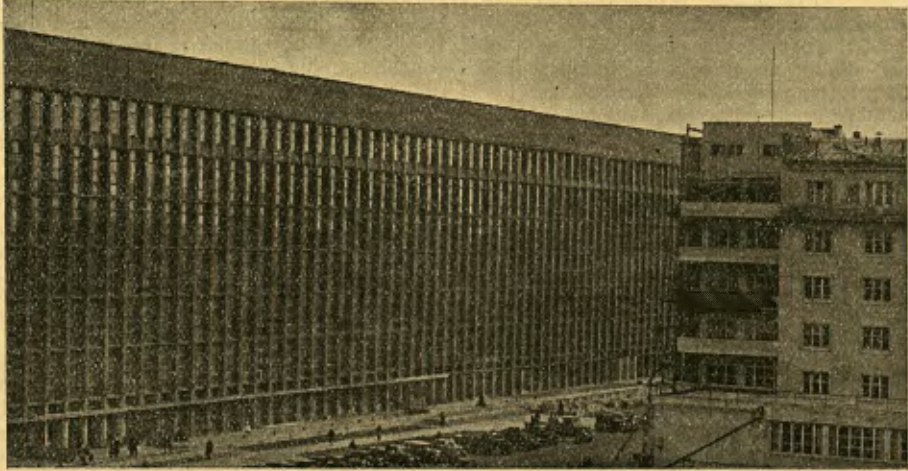
(D'una conferència donada per Sydney Webb a la Societat Fabiana de Londres.)

Hi ha una font inesgotable de divertiment en el fet que són els més ferotges defensors del capitalisme que freqüentment ataquen la U. R. S. S. a pretext que és a punt de retornar al capitalisme. Hi ha veritablement quelcom de còmic en el fet que la lamentació de veure la U. R. S. S. abandonada per la «gràcia socialista» vingui d'una tal gent.

No fa gaires dies que el diari anglès més reaccionari, el *Morning Post*, ha dit en un to de lamentació que la U. R. S. S. «ha diluït el seu comunisme en tota mena de pràctiques capitalistes».

Imagíneu! Els diaris reaccionaris, que lluitarien fins a la fi contra el socialisme, ataquen la Unió Soviètica perquè ha renegat del socialisme!

Aquesta gent hauria d'ésser advertida,

La realitat: la «Casa de la Indústria», en construcció a Sverdlovsk.

com Hamlet advertia la seva mare, de no tenir massa compassió de la seva ànima. Però això és superflu. Es neguen ells mateixos prou clarament. Si pensaven de debò que la U. R. S. S. no assolirà les seves finalitats sinó que està a punt de tornar endarrera pel camí del capitalisme, se n'alegrarien segurament per comptes d'enfonsar-se en la malenconia.

Aquesta afirmació és massa ridícula per a contradir-la. De quina manera exactament es troba la U. R. S. S. en disposició d'adoptar les pràctiques de l'altre món? Potser adoptant la pràctica capitalista de l'atur forçós? Ni tan sols remotament! L'atur ha desaparegut a la U. R. S. S. per a sempre. Potser tolerant la propietat privada i tota l'anarquia econòmica que comporta? En absolut! La indústria socialista a la U. R. S. S. és fermament establerta i l'agricultura col·lectiva, que enclou el 90 per cent de tota l'agricultura soviètica, marxén d'èxit en èxit. La U. R. S. S. retorna al xovinisme o a l'odi de races com és freqüent en l'altre món? Res d'això. No hi ha un poble que estigui tan lliure del fals orgull nacional ni que sigui tan internacionalista com el poble soviètic. I en allò que fa referència a l'antagonisme de les races, hi ha prova més evident de l'alt

La democràcia de la Unió Soviètica ultrapassa la de tots els altres països perquè és una democràcia socialista i no pas una democràcia superficial que aporta tantes cruels decepcions com llibertats.

La Constitució d'un Estat Socialista pot establir el dret al treball, al repòs i a l'educació. Cap altra Constitució no ho pot fer sense afegir-hi nombre de decepcions. Llibertat econòmica dels treballadors, abolició de l'atur forçós, economia socialista planificada, totes aquestes fermes realitats de la Rússia actual són les bases de la nova Constitució Soviètica, que fan la democràcia soviètica incomparable amb qualsevol altra. Això no és pas una limitació de les pràctiques capitalistes. Al contrari, molts pensen que és l'oposat i que significa un magnífic exemple.

No desitgem polemitzar a l'entorn de teories polítiques. Però hi ha una cosa que volem fer: aquesta cosa és dir la veritat sobre la U. R. S. S. Tant si el lector pensa que és desitjable que la U. R. S. S. imiti les pràctiques capitalistes del món antic, com si pensa que no ho és, nosaltres no podem fer altra cosa que dir sempre la veritat, o sigui: que tot això no és cert.

GORE GRAHAM

LLEGIU

«La Correspondencia Internacional»

Telef. MIRADOR 11.628

TALLER DE FOTOGRAVAT COL·LECTIVITZAT

ANTONI MARTÍ

C. N. T. - A. I. T.

AVINYÓ, 19, PRAL. TELÈF. 17047

LES LLETRES

UN CONTE DE PERE CALDERS

Les mans del taumaturg

Aquell vespre, una extremada lassitud m'obligava a moure'm pel menjador d'una manera vaga i decaiguda. L'ensunyament, en esmortir-me totes les facultats físiques i intel·lectuals, no abastava a atenuar una inquietant necessitat d'aire dels meus pulmons; les parets de l'habitació m'oprimien rarament i obria la boca fins allí on m'era possible, cercant una glopada d'oxigen que, en ésser capturada, es convertia en una horrible degustació d'aire calent.

El gat, que en un oblidament de totes les conveniències s'havia enfilat damunt la taula i escurava les restes del sopar, alçava el cap de tant en tant i em dirigia una mirada d'intel·ligència, de comprensió «del fenomen», dilatant amplemment les aletes nasals i obrint la boca, a la recerca de l'element que, sense cap mena de dubte, havia desertat.

Incapaç d'aguantar pacientment una situació com aquella, vaig sacsejar la mandra i m'abocava a la finestra, n'ig cos enfora, clamant al cel el subministrament del material necessari per fer marxar la meua vida. L'aroma d'una pomera urbana que sis pisos més avall clavava les arrels en un tros de terra gran com un mocador d'herbes, va fer que dintre meu crepités algun àrrec, no sé quin fixament, però que va amassar-me tota una zona de la meua anatomia.

El quadrat que dibuixaven els darreres d'un grup de cases de l'eixample, s'oscava precisament davant dels meus ulls, i deixava al descobert un tros de via ampla, d'asfalt, terriblement afectada de diorama. En aquell moment, un autòmnibus que amb imperial i tot, omplia dins la meua pupilla un puntet no superior al que podria marcar-hi una agulla d'estendre roba, s'hi escorria lentament deixant endevinar d'una manera clara que no era possible que anés enlloc.

El cel, espès i fosc, se m'apareixia molt proper, degut potser a la seva densitat. No hi havia dubte que estirant el braç i estenent la mà, «allò» que es presentia gelatinós i càlid, ja era el cel; cloent els dits de sobte, podia arrencar-ne puríssimes i alades filagarses.

Enfront meu, un únic estel en tota la volta, feia amb la seva llum intermitent una telegrafia de punts i ratlles que, des d'un espai situat a l'indret de la pomera, un grill contestava amb un cant estrident i trencat. Jo no podia pas penetrar aquesta conxorxa descarada.

En aquella hora tenebrosa, les cases semblaven més que mai armars de guardar-hi gent. Escampats sense ordre, clavats en la fosca, l'arabesc dels menjadors il·luminats i dels foscors prenia una gran importància. A l'esquerra lluny, pallidament il·luminada amb un llum de sobretaula, una polida senyoreta tocava al piano una de les simfonies més immortals. Les notes arribaven a les orelles cansades, fredes i s'hi deixaven ca

LES LLETRES

AL MARGE DEL "RETRAT DE L'ARTISTA ADOLESCENT"

L'estètica de Joyce

«A Portrait of the artist as a young man», publicat per primera vegada l'any 1916, és la primera novel·la de Joyce. De caràcter marcadament autobiogràfic «descriu l'educació de Stephen Dédalus pels jesuïtes, la seva revolució contra l'Església catòlica, la seva formació espiritual com a artista, i l'evolució de la seva creença artística que havia de suplir la religiosa» (Charles Duff). Sempre n'havia semblat imprescindible aquesta obra per al coneixement total de Joyce, so-

breto per a la comprensió total de la seva obra cabdal, *Ulysses*. He vist, ara, confirmada aquesta opinió meua per Stuart Gilbert, en el seu estudi sobre *Ulysses*. (James Joyce's *Ulysses* — a study.) «La majoria d'idees estètiques damunt de les quals es basa l'*Ulysses*, són exposades per l'adolescent Stephen Dédalus; una lectura curosa del *Portrait* és indispensable per a una comprensió adequada de l'*Ulysses*», escriu Stuart Gilbert.

Val a dir que a la primera lectura del *Retrat* ja s'endevina, sota les opinions de Dédalus, un sistema llargament meditat, complet i harmoniós. Procurem de veure quines són aquestes idees que, sobre el concepte de la bellesa, ens exposa Stephen Dédalus.

Els punts de mira estètics de Dédalus, provinents del tomisme, reposen sobre la definició de Sant Tomàs, segons la qual, per a la bellesa, «calen tres coses, integritat, harmonia i lluminositat». («A portrait of the artist...», pàg. 252 i següents, *Bauchnitz Edition*.) Però aquesta definició no és sinó una anella, en el procés dialèctic de Joyce, per arribar a la definició de l'art. L'haurem de seguir. Po-

sant-nos, és clar, el problema essencial de la religió: la causa de la pietat i del terror. Stephen Dédalus fa objecte de les seves confidències ideològiques al seu company d'escola Lynch — «Si vols que escolti les teves filosofies estètiques, almenys convidam a fumar» — li diu aquest. — «No m'interessen ni les filosofies ni les dones. Al diable tu i totes les coses. El que necessito és un empleu de cinc cèntes a l'any. Ves si tu me'l daràs.»

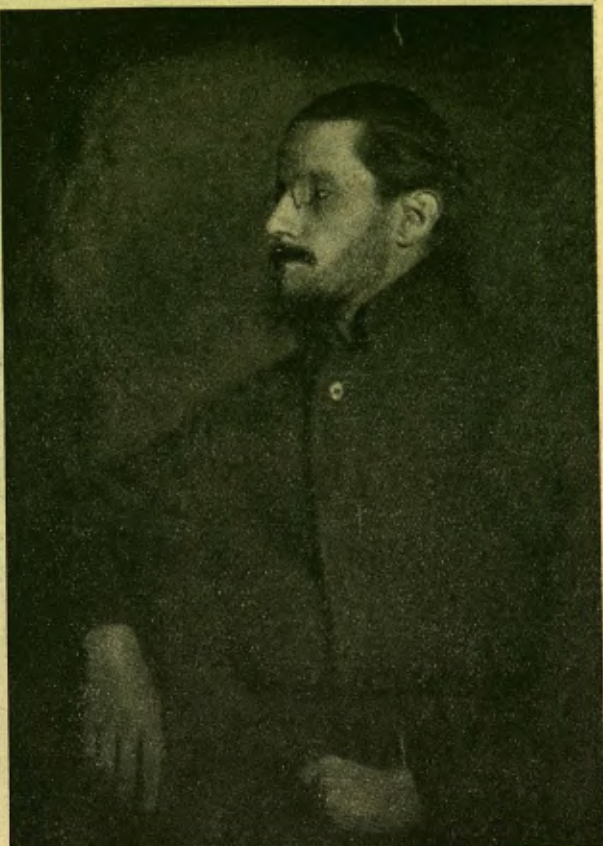
Però, potser, abans no ens emprenguem amb Dédalus la definició de la pietat i del terror, serà bo de retreure una conversa anterior, entre ell i Davin, un altre company seu. — «Són aquesta raça, aquest país (Irlanda), i aquesta vida que m'han produït — digué a Davin —. M'expressaré tal com sóc.» — «Procura ésser un dels nostres — li repetí Davin —. De cor ja ho sé que ets irlandès, però és que el teu orgull pot més que tu.» — «Els meus avantpassats abandonaren la seva llengua» — digué Stephen —. «Permetéreu a una colla d'estrangers de subjugar-los. I vols que jo pagui, en la meua vida i en la meua persona, els deutes que ells contragueren? Perquè?» — «Per la nostra llibertat» — digué Davin. — «No hi ha hagut cap home, honorable i sincer, des dels temps de Tone als de Parnell, que, a desgrat de donar-vos la seva vida i la seva joventut, vosaltres no hàgiu vengut a l'enemic, o abandonat en la necessitat o traïdonat o deixat per un altre. I vols que sigui un dels vostres? Primer que se'n en porti el diable a tots.» — «Els sucumbiren pels seus ideals, Stevie — digué Davin —. El nostre dia encara ha de venir, creu-me.»

Stephen no digué res per una estona, seguint el seu pensament. — «L'ànima neix — prosseguí amb aire absent — en els moments de què t'he parlat. Té un naixement lent i obscur, més misteriós que no pas el del cos. Quan l'ànima d'un home neix en aquest país, se li tiren al damunt unes xarxes per a retènia-la i privar-la de fugir. Em parles de nacionalitat, de religió, de llengua. El que jo vull és escapar-me d'aquestes xarxes.» — «Massa profund per mi — digué Davin —. Però primer que tot és la pàtria. Primer Irlanda, Stevie. Després, pots ésser el que vulgas, poeta o místic.» — «Saps el que és Irlanda?» — preguntà Stephen amb violència glacial. — «Dons és la truja vella que es menja la pròpia garnada.» — «Ets una persona terrible, Stevie — digué Davin —; sempre diferent dels altres.» — «Pots anar a firmar la petició de pau universal mentre que omple el teu quadern de termes militars!» — digué Stephen. — «Pas llarg, FIANNA! (en gaèlic, soldat). Inclina't a la dreta! FIANNA, salut per números, un, dos!» — «Això és altra cosa — digué Davin —. Jo sóc un nacionalista irlandès primer i abans que tot. Però això és el teu natural. Tu has nascut per a burlar-te de tot, Stevie.» — «Quan empenyguen la nova rebel·lió amb bastons de hurley — digué Stephen — i tingues necessitat dels indispensables confidents, aviseu-me. Us en trobareu més d'un en aquest col·legi.» — «No et puc comprendre — digué Davin —. Tan aviat ataqués la literatura anglesa com els directores del poble irlandès. I el teu nom? I les teves idees?... Però, és que tu ets realment irlandès?» — «Vina al departament d'heràldica — contestà Stephen — i et mostraré l'arbre genealògic de la meua família.» — «Aleshores, sigues un dels nostres — digué Davin —. Per què no aprens l'irlandès? Per què vas deixar d'assistir a les classes de la Lliga després de la primera lliçó?» — «Ja t'ho he dit» — respongué Stephen.

A continuació vegeu la conversa amb Lynch:

Stephen i Lynch encengueren sengles cigarretes i es posaren a caminar. Al cap d'una pausa, Stephen començà

— Aristòtil no ha definit ni la pietat ni el terror. Jo, sí. Per a mi la pietat és el sentiment que paralitza l'esperit en presència de tot el que hi ha de greu i constant en les sofrències humanes i l'uneix a l'ésser pacient. Terror és el sentiment que paralitza l'esperit en presència de tot el que de greu i constant hi ha en les sofrències hu-

manes i l'uneix amb la causa secreta... Per exemple, fa alguns dies, una xicoteta llogat cotxe de punt a Londres. Anava a veure la seva mare que no havia vist de feia molts anys. En tornar una cantonada, la vara d'un camió va fer a miques la finestra del cotxe, que quedà estriada en forma d'asterisc. Un tros de vidre llarg i fi com una agulla es clavà al cor de la noia, que moria a l'instant. El reporter qualificà aquesta mort de tràgica. Per mi, res tan allunyat, com una mort així, de la pietat i del terror segons els termes de les meves definicions. L'emoció tràgica, de fet, és un rostre amb dues cares: una esguarda vers el terror, l'altra vers la pietat, i, ambdues són fases d'ella. Has vist que uso la paraula *paralitzada*. Vull dir que l'emoció tràgica és estètica, o potser, més ben dit, l'emoció dramàtica ho és. Els sentiments excitats per un art impur són cinètics, desig i repulsió. El desig ens incita a posseir, a moure'ns vers quelcom; la repulsió ens incita a l'abandonament, a fugir d'alguna cosa. Les arts, per tant, que els inciten, pornogràfiques o didàctiques, són arts impures. L'emoció estètica (per usar un terme general) és, per consegüent, estètica. L'esperit queda paralitzat i és elevat per damunt de tot desig i repulsió.

— Dius que l'art no excita el desig? — digué Lynch —. Com t'explicues aleshores allò que et vaig dir d'haver escrit el meu nom amb llapis sobre l'espall de la Venus de Praxítelles del Museu? O és que allò no era desig?

— Parlo de les naturaleses normals — va dir Stephen —. També em vas dir, un dia, que quan eres petit i anaves a aquell pintoresc estudi de carmelites, et menjaves a trossos les buïnes seques de les vaques... Però ara estem precisament en un món espiritual. El desig i la repulsió excitats per mitjans estètics impurs no són realment emocions estètiques, no solament perquè són cinètiques, sinó també perquè no són més que físiques. La nostra carn retrocedeix davant del que l'espanta i respon a l'estímul del que desitja per una pura acció reflexa del sistema nerviós. Les parpelles se'n clouen abans que tinguem temps d'adonar-nos que una mosca està a punt d'entrar-nos a l'ull.

— No sempre — digué Lynch, críticament. — De la mateixa manera — prosseguí Stephen — respon la teua carn a l'estímul d'una estàtua nua, però, com t'he dit, només per una simple acció reflexa dels nervis. La bellesa expressada per l'artista, no pot despertar en nosaltres una emoció cinètica, o una sensació purament física. Desperta, o hauria de despertar, induïu, o hauria d'induir, una *stasis* estàtica, una pietat ideal o un ideal terror, una *stasis* provocada, prolongada i, a la fi, dissolta pel que jo anomeno el ritme de la bellesa.

— I què és això, exactament? — preguntà Lynch.

— Ritme — continuà Stephen — és la primera relació estètica formal de part a part en qualsevol conjunt estètic o bé d'un conjunt estètic a la seva part, o parts, o bé de qualsevol part al conjunt estètic del qual forma part.

— Si això és el ritme — digué Lynch —, ja em diràs què és la bellesa; i tingues present que encara que una vegada mengés buïna de vaca, l'única cosa que admiro és la bellesa.

— Nosaltres estem en el cert, els altres, no — va dir Stephen —. El parlar d'aquestes coses i tractar de comprendre llur naturalesa i, un cop compresa, tractar d'expressar — sense pressa, humilment i constantment — d'expressar de nou, de la terra grossa i del que produeix, de la forma i del color — que són les presons de la nostra ànima —, una imatge de bellesa que

hem arribat a comprendre: heus ací l'art.

— Però no has respost a la meua pregunta — observà Lynch —: què és l'art? Quina és la bellesa que expressa?

— Art — digué Stephen — és l'adaptació per l'home de la matèria intel·ligent o sensible per a un fi estètic. Sant Tomàs diu que és bell allò l'aprehensió del qual agrada.

— Ja ho recordo — féu Lynch —. *Pulchra sunt quae visa placent*.

— Usa la paraula *visa* — remarcà Stephen — per a englobar totes les aprehensions estètiques, de qualsevol ordre que siguin, tant si provenen de la vista com de l'oïda, o bé de qualsevol altra via d'aprehensió. Aquesta paraula, encara que vague, és suficientment clara per a deixar a un costat el bo i el dolent que exciten el desig i la repulsió. Vol significar, evidentment, una *stasis* no una *kinesis*. I què direm de la veritat? Produeix també una mena de *stasis* de la ment. No et vindrien ganes d'escriure el teu nom amb llapis damunt de la hipotenusa d'un triangle rectangle.

— No — replicà Lynch —, el que jo vull és la hipotenusa de la Venus de Milo.

— Per tant, el que produeix la veritat és una *stasis* — seguí dient Stephen —. Em sembla que Plató digué que la bellesa és la resplendor de la veritat. No crec que això vulgui dir res més sinó que la bellesa i la veritat són afins. La veritat és contemplada per la imaginació aquietada, per les relacions més satisfactòries del sensible. El primer pas en direcció a la veritat és comprendre la textura i l'abast de la intel·ligència mateixa, comprendre l'acte intel·lectual mateix. Tot el sistema filosòfic d'Aristòtil es basa en el seu llibre de psicologia i aquest, em penso, té per fonament la seva afirmació segons la qual un mateix atribut no pot, en un temps i connexió idèntics, pertànyer i no pertànyer al mateix subjecte. El primer pas en direcció a la bellesa, és el de comprendre la textura i l'espera d'acció de la imaginació, comprendre l'acte mateix de l'aprehensió estètica. Ho veus clar?

— Però què és la bellesa? — preguntà Lynch, impacient —. Vinga una altra definició. Quelcom que veiem i ens agrada! I això és tot el que tu i Tomàs d'Aquino podeu donar de vosaltres?

— Veuràs, agafem la dona — digué Stephen.

— Agafem-la! — digué fervorosament, Lynch.

— Els grecs, els turcs, els xinesos, els coptes, els hotentots — digué Stephen —, tots admiren un tipus diferent de bellesa femenina. Es diria que, arribats a aquest punt, ens hem perdut en un laberint sense sortida. Jo veig, amb tot, dues eixides. Una és la hipòtesi segons la qual qualsevol qualitat física que els homes admiren en les dones està en connexió directa amb les múltiples funcions de la dona per a la propagació de l'espècie (1). Tal vegada sigui així. El món, pel que sembla, encara és més llobrec del que tu t'imagines, Lynch. Per la meua part, em desagrada aquesta solució. Et porta a l'eugènica més aviat que a l'estètica. Et treu fora del laberint per dur-te a l'aula nova i divertida en la qual Mac Cann, amb *L'origen de les espècies* a una mà i el Nou Testament a l'altra, t'explica que si tu admires les anques ubèrrimes de la Venus és perquè la sents capaç de pujar una família robusta i que admires els seus pits turgents és perquè sents que serien capaços de nodrir amb bona llet els fills que tots dos engendrèssiu.

— Dones si és així, el que és Mac Cann és un mentider de marca — exclamà Lynch, enèrgicament.

— Ens queda una altra sortida — digué Stephen, que se li escapà el riure.

— O sia? — apuntà Lynch.

— La hipòtesi següent — féu Stephen —: encara que un mateix objecte no sembli bell a tothom, tothom que admira un objecte bell hi troba certes relacions que satisfan, i coincideixen, amb les etapes mateixes de tota aprehensió estètica. Aquestes relacions del sensible, visibles per tu d'una manera i per mi d'una altra, han d'ésser, per tant, les qualitats necessàries de la bellesa. Ara, és hora que retornem amb el nostre vell amic sant Tomàs per tal que ens en faci cinc més de saviesa.

Lynch es posà a riure.

— Em diverteix enormement — digué — de sentir-te citar a sant Tomàs, una vegada darrera l'altra, com si fossis un frare d'aquells rabassuts i llueus. Vols dir que tu mateix no rius per sota el nas?

— Mac Alistèr — prosseguí Stephen —, anomenaria la meua teoria estètica «tomisme aplicat». De fet, et pot anar, en tota l'extensió d'aquest aspecte de la filosofia estètica, de bracet amb el d'Aquino. Ara bé, en arribar als fenòmens de la concepció, de la gestació i de la reproducció artístiques, he de recórrer a una nova terminologia i a una nova investigació personal.

— Es clar — digué Lynch —. Després de tot sant Tomàs, a desgrat del seu intel·lecte no era més que un de tants freres panxuts i llueus. Però això de la investigació personal i de la nova terminologia, ja m'ho explicaràs un altre dia. Ves de pressa, ara, i acaba la primera part.

— Qui sap? — féu Stephen, somrient —.

Els premis literaris

Acaben d'ésser atorgats els premis nacionals de literatura d'enguany, que han correspost als nostres col·laboradors Xavier Benguerel, Francesc Trubal i Joan Oliu; no cal dir com ens satisfà. No s'ha fallat encara el Premi Maragall. Per manca de temps, no en parlem més extensament avui; ho farem en el proper número de MIRADOR.

UN ARTISTA REVOLUCIONARI

MAIAKOVSKI

Vladimir Maïakovski és el poeta representatiu de la Rússia de la Revolució. Si de la Rússia de la Revolució, dintre mil anys, no en quedés res més que les poesies de Maïakovski, un hom es podria formar a través d'elles una idea justa de l'estadi d'una de les èpoques decisives de la humanitat. Aquest creiem que és el màxim elogi que es pot fer d'un poeta. El mateix Maïakovski en contestar un dia a un dels seus crítics que afirmava que els versos que es-

conjunció podria implicar en un artista menys dotat que ell, limitació i monotonia; degenerar en una poesia pamfletària, de propaganda superior més o menys convincent, però sempre desviada de la seva profunda missió: emocionar. No pas convèncer.

Maïakovski està tan lluny de la freda arquitectura com del brodat. La seva poesia activa s'apodera amb vital vehemència de veritats i realitats elementals que estaven

en la consciència de milions d'homes amb els quals coincidí, i amb l'ajut de la seva imaginació creadora les interpretà d'una manera original, personal. A més, era un home abrandat de fe, un home que creia i això el feia encara més necessari. Com tots els que tenen els ulls fits en el futur, Maïakovski no pensa enahir. El que importa és l'avui i el demà. En els seus versos gal·lrebé parla sempre en temps present. Sap per què i per qui escriu. El contacte directe amb son auditori, amb aquells per als quals treballava, multiplicava la profunditat dels seus sentiments i en vigorava els seus pensaments. Durant els mesos heroics de la Revolució dibuixà molts cartells als quals posava inscripcions poètiques seves. En la seva poesia, el «pathos» individual queda diluït en l'exaltació sentimental de l'ànima col·lectiva. Vol que el seu treball tingui un valor positiu, amb conseqüències i repercussions humanes. No li plau el sensible isolament tradicional del poeta; aspira a la immersió ardent dins l'immens gresol de la Rússia nova. Maïakovski no vol que «hom culli les seves poesies en dies de festa com flors campestres», sinó que «siguin objecte d'un gran debat per al pla anyal».

Tolstoi confessava que no li era possible escriure res si no tenia el sentiment que allò que escrivia seria llegit al menys per mig milió de persones. Beethoven, sord, escriu la «Novena Simfonia» inspirada en els versos de Schiller que comencen amb la colpidora frase de «Us abraço, milions!» Maïakovski titula una de les seves més famoses poesies, d'una potent bellesa definitiva, «150.000.000». O sigui, tots els homes de Rússia. «Encara que avui — diu en la referida poesia — siguem pobres, tota la riquesa del món, tot el tresor de l'univers serà nostre.» «Vapor a les ànimes ens cal.» «Electricitat, en lloc de religions i pregàries.»

En la seva «Llettra als obrers», escrita l'any 1918, referint-se a l'art futur deia: «Ningú no sap quins immensos sols il·luminaran la vida futura. Potser els artistes canviaran la pols grisa de les ciutats per arcs iris de cent colors; potser pels cims de les muntanyes retrunyirà inlassablement la música potent dels volcans convertits en flautes; potser obligaran les ones dels oceans a servir d'arquets de les xarxes de cordes esteses entre Europa i Amèrica. De totes maneres, una cosa és evident: la primera pàgina de la nova història de l'art acaba d'ésser començada per nosaltres.»

Els artistes comencen a comprendre la tasca que esperen d'ells els temps nous. Batega ja en la consciència de molts que han de treballar per a la creació d'una bellesa útil. Comprenen ja alguns que l'art és la pedagogia espiritual que ensenya millor que cap altra a fer la utilitat bella. — A. BARTRA

crivia el poeta moririen aviat, digué: «Veni-me a trobar dintre mil anys. Llavors en tornarem a parlar.» Aquesta resposta podria ésser una «boutade», però de totes maneres palesa la seguretat que tenia el poeta que la seva obra el sobreviuria. Estem convençuts que si dintre mil anys fos possible que el poeta i el crític es tornessin a trobar, Maïakovski, davant l'aire de dubte que posaria encara el crític obtús, diria amb la mateixa desimboltura de la primera vegada: «Bé, deixem-ho fins d'ací mil anys més, Fa?»

Una persona que l'havia conegut personalment durant la seva millor època deia que era «un home colossal, d'estatura colossal, d'un temperament colossal i d'un talent colossal». (Maïakovski era un home que feia 1'90 metres d'alçada i la seva veu dominava la conversa de mil persones.) El mot colossal és un adjectiu que no ens plau pas massa potser perquè no li podem llevar el sentit efectista amb el qual s'especula amb les raquitectures mentalitats badoques. Acceptem, però, la paraula en el seu sentit dimensional, amb exclusió absoluta del concepte de grandesa matussera que aquesta paraula alemanya té en les nostres latituds espirituals.

L'art de Maïakovski és acció. En ell no existeix oposició entre el seu pensament polític i la font lírica. Són aquests dos elements essencials de la seva personalitat que es complementen perfectament. Veu l'art a través de la política i la política a través de l'art. Per això la seva poesia és rectilínia, amb objectius concrets. Aquesta

Potser sant Tomàs em comprendria millor a mi que no pas a tu. Ell també era poeta. Va escriure un himne per al Divendres Sant. Comença per les paraules *Pange lingua gloriosa*. Diuen que és la glòria de l'himnari. És un himne enredat i confortador. M'agrada. No n'hi ha cap, però, que es pugui posar al costat d'aquell cant processional, trist i majestuós, el *Vexilla Regis* de Venanci Fortunat... Acabaré el que estava dient sobre la bellesa — afegí Stephen —. Les relacions més satisfactòries del sensible han de correspondre, per tant, amb les fases necessàries de l'aprehensió artística. Un cop trobem això, haurem descobert les qualitats de la bellesa universal. Sant Tomàs diu: *ad pulchritudinem tria requiruntur integritas, consonantia, claritas*. Que jo tradueixo així: Per a la bellesa calen tres coses: integritat, harmonia i lluminositat. Et sembla si corresponen a les fases de la meua aprehensió? Em segueixes?

— Es clar que sí — digué Lynch —. Si et penses que tinc una intel·ligència excremèntica, ves a cercar En Donovan per a que t'escolti.

Amb això, Stephen signà un cistell que un mosso carnisser portava trabucat sobre el cap.

— Mira aquest cistell — digué.

— Ja el veig — féu Lynch.

— Per tal de veure aquest cistell — va dir Stephen —, la teva ment necessita, primer que tot, separar-lo de la resta de l'univers visible que no és el cistell. La primera fase de la aprehensió és una línia de límit traçada a l'entorn de l'objecte que ha d'ésser aprehès. Una imatge estètica se'n pot presentar tant en l'espai com en el temps. El que és perceptible per a l'oïda se'n presenta en el temps; el que és visible, en l'espai. Temporal o espacial, però la imatge estètica és de primer percebuda lluminosament com limitada i continguda en ella mateixa, retallada en el fons incommensurable de l'espai o del temps que no és la imatge mateixa. L'aprehem com una

sola cosa. La veiem com un tot. Percebem la seva integritat, o sia la seva *integritas*.

— De ple, noi, l'has encertada — digué Lynch, rient —. Continua.

— Després — digué Stephen —, passes d'un punt a l'altre, portat per les seves línies formals; la perceps com un equilibri de parts dintre els seus límits; sents el ritme de la seva estructura. En altres paraules: a la síntesi de la percepció immediata segueix l'anàlisi de l'aprehensió. De cop has sentit que era una sola cosa, ara sents que és una cosa. L'aprehens com un complex, múltiple, divisible, separable, compost de les seves parts i harmoniós en el resultat d'aquestes i llur suma. Ací tens la *consonantia*.

— De ple a ple novament, noi — digué Lynch graciosament —. Digueu-me ara què és *claritas* i et guanyes un cigar.

— La significació específica de la paraula — digué Stephen — és més aviat vague. Sant Tomàs usa un terme en aparença inexacte. A mi em tingué desorientat per molt de temps. Et podria portar a creure que el d'Aquino pensava en algun simbolisme o idealisme, com si la qualitat suprema de la bellesa fos una llum d'un altre món i la matèria no fos més que una ombra de la concepció d'aquesta llum i només el símbol de la seva realitat. Jo pensava que *claritas* volia significar, per sant Tomàs, la descoberta i representació artística de l'objectiu diví en totes les coses o bé la força generalitzadora que converteix en universal

(Segueix a la pàg. 6)

JOSEP SOL

(1) Schopenhauer en el seu assaig *Metafísica de l'amor*, diu: «El plaer que els homes trobem en l'altre sexe, per més objectiu que sembli, és simplement l'instint disfressat; en altres paraules, és el sentit de l'espècie esforçant-se a preservar el seu tipus...» (Traducció anglesa de R. Dircks, pàg. 183.)

LES ARTS I ELS ARTISTES

El Museu Bakhrutxin

Fa quaranta anys, el col·leccionista A. Bakhrutxin comprà al mercat de Sukharev retrats d'actors francesos que en altre temps havien ornamentat les parets del teatre de serfs del comte Xeremèiev.

Aquesta adquisició atzarosa inicià la vasta col·lecció que conté, avui, totes les etapes importants de l'art teatral rus.

Els restants comerciants es mofaren del seu confrare Bakhrutxin, considerant-lo un

lustre dansarina és una obra mestra de gràcia i de bellesa plàstica.

Litografies descolorides pel temps ens presenten Fanny Elsner. Aquesta dansarina realista, tan amada del públic de mitjans del segle passat, sabé donar accents humans als fantàstics personatges del ballet.

Fotografies, bocets de decorats, ressenyes i lletres fan revivre les llargues anyades

Apunt de Kardowski sobre una obra de Griboiédov.

excèntric que esmerçava desenes de milers de rubles per a posseir «accessoris de teatre perfectament inútils».

El govern soviètic, però, sabé apreciar la passió d'aquest col·leccionista fanàtic, de clara intel·ligència. Ha donat al Museu la importància que té i ha anomenat al seu iniciador conservador perpetu d'aquesta col·lecció única al país, a la qual ha donat el seu nom.

Retrats de bufons i d'histrions del segle XVII, quadres representant *veretpes* (vell teatre de marionetes ucraïnès), tipus pagans i l'eternament jove Petrukha (guinyol), ens emmenen a les fonts de l'art dramàtic rus.

Els esbossos dels decorats sumptuosos de Pietro Gonzago — grutes fantàstiques, columnades i arcs perdent-se al lluny — ens fan revivre en la imaginació el món desaparegut dels bastidors del segle XVIII il·luminats per la llum vacil·lant de les bugies.

Dmitrievski, actor, traductor i dramaturg, membre de l'acadèmia; el francès Lequin; Fédor Volkov, fundador del teatre de Iaroslavl, contemporen els visitants dins dels marcs que han vist envellir l'or que els decora.

La trista figura de Paratxa Jemtugova, actriu, amistançada i més tard dona — no reconeguda d'antuvi de la noblesa — del comte Xeremèiev, fa revivre un dels capítols més suggestius de la història del teatre serf.

El retrat de Catarina Seménova per Brullov, nombrosos retrats del gran actor Karatiguin, les tragèdies d'Osérov i les obres de Kukolnik, ens fan penetrar en la vida teatral del Petersburg de començaments del segle XIX.

Sosnitski i la bella Assenkova, cantada per Nékrassov, obren la llista del corifeu del teatre de l'època d'Alexandre I.

Amb el cèlebre retrat de Motxalov, el «Kin rus», pronunciant un monòleg en mig dels seus admiradors, són conduïts a la sala d'espectacles del Mali-Teatre de Moscou, on el jove Ostrovski admirà sovint el joc del genial Txtepkín.

La secció consagrada a A. Ostrovski atrau l'atenció dels visitants. Hi trobem nombrosos retrats del gran autor dramàtic rus, les maquetes i els decorats de les seves obres, els noms dels millors intèrprets de *L'oratge*, d'*El bosc*, d'*Una plaça lucrativa*.

Les obres dramàtiques d'Ostrovski han servat llur força; les seves comèdies i els seus drames són apreciats pels espectadors dels nostres dies. Ja que s'emmotllen a les idees més diverses dels directors d'escena d'avui.

Cartells esgrogueïts, memòries dels contemporanis, gravats, fotografies, ressenyes dels diaris, tot el que es refereix a la vida i a l'obra dels grans artistes de l'escena que dominaren l'esperit i els sentiments de diverses generacions i que fa revivre les imatges artístiques creades per aquests artistes.

El petit ram de flors que un visitant ha penjat al retrat de l'admirable actriu Komissarjevskaja testimonia l'encís persistent de les seves creacions escèniques; en les blanques sales del museu teatral, els difunts viuen una vida nova.

Tal talent i l'extraordinària flexibilitat de Maria Taglioni faran encara per molt de temps la dansa clàssica el gènere fonamental del ballet. L'estatua de bronze de la il-

l'activitat de Marius Petipa, mestre del ballet francès, que donà representacions coreogràfiques d'esplèndids espectacles de cort. Les esquemes gràfiques de Petipa, que muntà en l'escena imperial més de seixanta ballets, ofereixen un immens interès per a l'estudi de la coreografia.

Una vitrina especial és consagrada a Isadora Duncan, que fundà una escola a Moscou durant la revolució.

Les vitrines del museu presenten als visitants els treballs dels dos més grans mestres del ballet rus del segle XX: Fokin i Gorski.

Esbós de M. Bobytsev per al ballet «Passeig».

Les realitzacions de Kassian Goléizovski ens permeten seguir l'evolució ulterior de l'art de la dansa.

Els fidels de l'òpera trobaran en aquest museu una abundant documentació sobre la història de l'òpera i de la música russes, des de Kavos, Alabiev, Verstovski fins els nostres dies.

La biblioteca del museu posseeix més de 30.000 volums i altres tants manuscrits d'edicions teatrals dels segles XVIII i XIX, prop de 100.000 fotografies, col·leccions de cartells, de ressenyes periodístiques, de retrats i de caricatures, una vasta col·lecció de peces impreses o manuscrites, discos d'efonògrafs, autògrafs, lletres d'escriptors i d'autors dramàtics.

L'accés a aquestes precioses col·leccions és públic per a tothom que vulgui estudiar la història del teatre. Els directors de les companyies teatrals, professionals o d'art popular, els historiadors i els crítics d'art hi trobaran un material magnífic i consells útils.

L'alumne dels estudis, l'actor professional, el director d'escena americana que ha travessat l'oceà per assistir a un festival teatral, tots resten igualment impressionats en deixar el modest edifici del museu.

Durant la seva estada a Moscou, el cèlebre actor xinès Mei-Lang-Fang passà quatre hores a les sales del Museu Bakhrutxin. Algun temps després, feu donació al museu d'una part del seu esplèndid vestuari: kimono brodats en seda i or; roba per a l'obra *Fei-tsen-O*; capells *Phénix* i *General Tigre*, així com instruments de música originals, armes de teatre, sabates, barbes i altres accessoris.

M. STROIEV

L'estètica de Joyce

(Ve de la pàg. 5)

la imatge estètica i arriba a fer extraradiar les seves pròpies condicions. Però això és literatura. Jo m'ho explico així: quan has percebut, aprehès aquell distell com una sola cosa i després l'has analitzat segons la seva forma i l'has aprehès com una cosa, has fet l'única síntesis lògica i estèticament permisible. Veus que és aquella cosa, que no és cap altra cosa. La lluminositat de la qual parla sant Tomàs és el que l'escolàstica anomena *quidditas*, o sia el perquè de la cosa, l'essència de l'ésser. Aquesta qualitat suprema és sentida per l'artista en el moment que la imatge estètica és concebuda en la seva imaginació. La ment, en aquest instant misteriós, ha estat bellament comparada per Shelley a una brasa que s'apaga. El moment en el qual aquesta qualitat suprema de la bellesa, la lluminositat clara de la imatge estètica, és aprehesa amb tota claredat per la ment—suspensa, ja d'antuvi, per la seva integritat i fascinada, ben tost, per la seva harmonia—, és la *stasis* quieta i lluminosa del plaer estètic, un estat espiritual molt semblant a aquell del cor, el qual, usant una frase gairebé tan bella com la de Shelley, el fisiòleg italià Luigi Galvani anomena l'encantament del cor.

Stephen féu una pausa, i encara que el seu company no deia res, sentia que les seves paraules havien conegut a llur entorn un silenci encantat i pensós.

—El que he dit—prosseguí de nou—fa referència a la bellesa en el sentit més ample de la paraula, en el sentit que la paraula té en la tradició literària. En la vida corrent té un altre sentit. Quan parlem de bellesa en el segon sentit del terme el nostre judici és influenciat, en primer lloc, pel mateix art i per la forma de l'art. La imatge, és evident, ha d'ésser posada entre la ment o els sentits de l'artista mateix i la ment o els sentits dels altres. Si tens present això veuràs que l'art es divideix, necessàriament, en tres formes que van progressant de l'una a l'altra. Aquestes formes són: la lírica, forma en la qual l'artista presenta la seva imatge en relació immediata amb ell mateix; l'èpica, en la qual presenta la imatge en relació immediata a ell mateix i als altres; i la dramàtica, en la qual presenta la imatge en relació immediata amb els altres.

—Això ja m'ho vas dir fa algunes nits—digué Lynch, i fou aleshores que començà la gran discussió.

—A casa tinc un quadern—digué Stephen—en el qual solc escriure unes preguntes més divertides encara que les que tu em fas. Va ésser, precisament, en tractar de respondre-les que vaig descobrir la teoria estètica que m'esforço a explicar-te. Heus ací algunes de les preguntes que em proposo: *Una cadira bellament treballada, és trágica o còmica? El retrat de la Mona Lisa, és bo si jo desitjo veure'l? El bust de Sir Philip Crampion, és líric, èpic o dramàtic? I si no, per quina causa?*

—Això, per quina causa?—inquirí Lynch, rient.

—Si un home—continuà Stephen—, desfilant jufiosament una roca, aconsegueix donar-li la forma d'una vaca, podem considerar aquesta imatge com una obra d'art? I si no, per què?

—Aquesta sí que és bona!—féu Lynch, rient altra vegada—. Aquesta sí que és ben bé de marca escolàstica!

—Lessing—digué Stephen—no hauria d'haver pres a un grup d'estàtues com a tema literari. L'art, per natura impur, no presenta mai netament separades aquestes formes, de les quals t'he parlat. Fins en literatura, la més elevada i la més espiritual de totes les arts, les formes són sovint confuses. La forma lírica és, de fet, la vestidura verbal més simple d'un instant d'emoció, un crit rítmic semblant al que en temps antics animava a l'home que remava a les galeres o arrossegava blocs de pedra muntanya amunt. El que el profereix és més conscient de l'instant d'emoció que no pas d'ell mateix com a subjecte de l'emoció. La forma èpica més simple la veiem sorgir de la literatura lírica quan l'artista s'estén i cavilla sobre sí mateix com a centre d'un esdeveniment èpic, i tal forma va progressant fins que el centre de gravetat emocional és equidistant del mateix artista i dels altres. La forma narrativa deixa d'ésser purament personal. La personalitat de l'artista es difon en la narració mateixa, fluint a l'entorn dels personatges i de l'acció com les ones d'una mar vital. Aquesta progressió la pots apreciar fàcilment en aquella vella balada anglesa *Turpin Ibero*, que comença en primera persona i acaba en tercera. S'arriba a la forma dramàtica quan la vitalitat que ha estat fluint i arremoniant-se a l'entorn dels personatges, omple cada un d'ells d'una tal força de vida que els personatges mateixos, homes i dones, arriben a assumir una vida estètica pròpia i intangible. La personalitat de l'artista, de primer un crit, o una cançó, o una humorada, i després una narració, fluida i sòma, esdevé, finalment, etèria, despersonalitzada, podríem dir. La imatge estètica, en la forma dramàtica, és la vida purificada per la imaginació humana i reprojectada per ella. El misteri de la creació estètica, com el de la creació material, resta consumat. L'artista, com el Déu de la creació, queda dins o darrera o més enllà o per damunt de la seva obra, transfós, evaporat fora de l'existència, indiferent... entretingut arreglant-se les ungles.

—Per tal de transfondre les també fora de l'existència?—insinuà Lynch—. Què t'has proposat—repregué agraïment—amb tota aquesta xerrameca sobre la bellesa i la imaginació en aquesta illa deixada de la mà de Déu? No trobo gens estrany que l'artista es retirés dintre o darrera de la seva obra després d'haver perpetrat aquest pas miserable.

JOSEP SOL

Notes d'estètica

El realisme de Plató

La nostra època dona la manera d'arribar a fer obres com les dels antics.

Les obres dels antics són perfectes per la vida que tenen, per una mena de superació de la vida, que no és altra cosa que la vida real, observada en els estadis i en les palestres, sublimitzada per un pensament clar i harmònic de si mateix.

El Discòbol del Museu del Vaticà.

Nosaltres, doncs, podem arribar alla on ells arribaren, i, en més d'una ocasió, hi hem arribat ja, només si seguim les seves pegues. L'essencial, en tot art, és la vida, l'originalitat i el realisme de la creació. Ara que, si seguim Plató, aquest realisme no l'entendrem mai en el sentit de reproduir la realitat estricta, el tret individual exacte. Una reproducció en tal sentit podria tenir una bellesa relativa, però no seria el Bell en si, el Bell racional, o, per dir-ho així, el Bell geomètric. L'estètica de Plató tendeix a alliberar-se de la preocupació de la semblança. Concepció que concorda amb la que es desprèn de les obres mestres de l'estatuària grega, que reflecteixen més aviat una veritat estètica que una veritat individual—cosa que, en certa manera, explica llur perfecció.

Achille Doy defineix el classicisme com una mena de *conceptualització* del real. En els grecs, d'altra banda, hi ha un equivalent filosòfic d'aquesta concepció estètica: la teoria platònica de les idees. El caràcter de *generalitat*, d'*universalitat*, obtingut pels «antics» escultors—Policlet—que feien un art hieràtic, immutuable com el de l'antic Egipte, representa, de fet—gairebé des d'un

punt de vista nacional—quelcom com una veritat. Tot subjecte individual s'esfuma davant de la Idea. L'artista platònic—si podem emprar aquest mot—serà aquell que insistirà sobre el *propri*, l'essència, i negligirà l'*accident*. Per força, d'una tal fórmula n'ha de resultar una gran bellesa.

Efectivament, el que anomenem bellesa no és més que—des d'un cert punt de vista i, sobretot, pel que fa als éssers vivents—

Efectivament, el que anomenem bellesa no és més que—des d'un cert punt de vista i, sobretot, pel que fa als éssers vivents—una mena de *mif* o d'un home, l'ésser més bell serà aquell que resumirà millor les proporcions de l'espècie. Serà com la imatge *genèrica* en la qual tota exageració és corregida. Ni massa gran ni massa petit, ni massa prim, ni massa gruixut, etc. Així, a diversos tipus humans, com és ara: Heracles, Bacus, Apol·ló, Diana, Venus, etc., correspondran altres tants *cànon*s diferents: el *cànon* de l'atleta, de l'efebus, de la donzella, de la dona, etc.

Però el procediment resta el mateix. Potser és això el que dona a les estàtues més esplèndides de la Grècia antiga aquesta *fredor* que ve de la *impersonalitat*, de l'absència de tot caràcter individual, de l'eliminació, una vegada més, de tot *accident*.

Si bé és veritat que hi ha qui troba massa macis el *cloriforus*—que és el *cànon* de la primera època—, Eupànor ja fa un tipus més esvelt i Lisip, un altre de més esvelt encara. Es de tota evidència que ara, com en els temps antics, de l'observació de la vida real, en els estadis, en les piscines, en els rings de lluita i de boxa, es poden treure nous *cànon*s, noves harmonies del cos humà.

El surrealisme de Dalí

Segons David Gascoyne («A short survey of surrealism») l'element més remarcable del

surrealisme és probablement el mètode *paranoic* de crítica inventat pel pintor català Salvador Dalí. Aquesta *paranoia* és d'un abast molt més general que no pas la varietat clàssica. Segons Gascoyne, depèn d'un estat mental que permet al subjecte, amb una rapidesa sobrehumana de pensament que desafia tota anàlisi, arrabassar del món objectiu una prova concreta, o il·lustració, de les seves obsessions, o, fins i tot, de les seves idees transitòries. És així com el mateix Dalí, escrivint sobre Picasso, diu que va reconèixer l'origen d'una testa del gran pintor, en una postal, trobada casualment, d'un poble africà. Un tipus quelcom semblant d'experiment patològic en interès de la lliure expressió, produí les notables seccions en l'*Immaculée Conception*, per Breton i Eluard, en les quals són registrades diverses aberracions mentals, deliberadament induïdes, que es presenten clínicament d'una manera ordinària, per tal de fer veure el que la ment humana pot produir, sense desviació permanent, amb un grau donat de *tensió poètica*.

JAUME QUADRES

LES MANS DEL TAUMATURG

(Ve de la pàg. 4.)

La meua interlocutora va callar, sumint-se en una abstracció freda. Jo, que diverses vegades havia hagut de dominar l'impaciència de les interrupcions, vaig aprofitar el silenci per intervenir:

—A vos i a mi, senyora, només ens agermana aquesta assistència mútua a què estem obligats tots els humans. A nom seu, podreu mobilitzar sempre la meua sollicitud, però mai posar en joc els recursos de la vostra neurastènia atrabiliària. El que les mans s'hagin bellugat a presència meua, a mi no m'obliga a res, ni em dono per assabentat de cap missatge. Per altra banda, em fa l'efecte que a desgrat de tot heu equivocat l'elecció del clima.

Per vos, a qui el missatge de les mans exerceix una ascendència efectiva, no dubto que tot plegat us deu interessar molt, com tampoc dubto gens de quin és per vos el veritable significat de l'avís. Veureu anys, senyora. Per aquesta banda, podeu estar tranquil·la. Teniu telèfon?

La infel·lija va indicar-me desmaiadament l'angle on hi havia instal·lat l'aparell. Constatava un sobtat lliurament al meu arbitri de tots els ressorts de la voluntat de la dama. A mi, en aquells moments, m'assistia una gran serenitat. Sense titubeigs, m'havia fet el propòsit d'assumir la responsabilitat de tot l'afer.

Vaig telefonar sol·licitant la tramesa d'una ambulància, indicant amb precisió l'estat de la meua hostessa. L'espera, l'omplírem amb l'exercici d'una polidesa social molt entonada, en la qual la senyora russa demostrava una finíssima habilitat.

Quan va arribar el cotxe ella es deixà aconduir docilment. En la meua conversa amb el doctor de l'expedició, que m'exigia certs aclariments formularis, vaig reeixir a ésser infinitament discret. En marxar, la dama russa va fer-me amb la mà una cordial salutació.

Jo tenia, no obstant, la consciència clara de què restava quelcom a fer. En endinsar-me novament en aquella casa forastera, no ho feia pas amb desmaiament de propòsits, sinó amb la concreta idea d'emportar-me'n

les mans. Les vaig embolicar amb papers de diari, abandonant el pedestal, i vaig sortir al carrer amb aquell paquet singular. No sabia pas, sincerament, quina destinació donar al meu botí. Caminava d'esma, sense aprofundir massa en les meves meditacions, quan la presència d'un xarcuter alemany conegut meu, va inspirar-me una resolució. L'home allargava la seva estada assegut a la porta de la botiga, recollint l'aire d'una nit ciutadana rarament embaumada. Vaig abordar-lo:

—Vós teniu una màquina elèctrica de trinxar carn, no?

—Sí, efectivament...

—Doncs us voldria demanar un favor... Ens ficarem tots dos a l'interior de la botiga. Allí, embolicallts en la mitja claror d'una bombeta poc potent, vaig explicar-li que em calia triturar unes mans. D'antuvi, l'home es va esverar. La cara roja va des-tenir-se-li en un moment, mentre em suplicava que no el compliqués en un tal afer. Després d'haver-li explicat exactament de què es tractava, el xarcuter va cedir, però amb una mala gana visible.

La màquina era magnífica, d'una gran marca americana. Al cim, un embut receptor proclamava la seva qualitat amb una cromació lluentíssima. En engegalar-la, tota la casa va omplir-se de sorolls.

Vaig desmolicar les mans i vaig llençar-les a dins de l'embut. L'alemany m'expressava la seva temença de què els ossos li malmetessin la màquina. Però el mecanisme rutllava amb una continuïtat meravellosa. En un extrem, damunt d'un plat de puríssim esmalt blanc, s'anava apilotant la carn trinxada. Quan no va sortir-ne més, el xarcuter parà la màquina, recollí la carn dins una paperina de paper d'estrassa i me l'oferí amb una reverència.

Al carrer, poc abans d'arribar a casa, vaig trobar un gos famolenc que furejava un munt de deixalles. El vaig cridar, per fer-li l'ofrena de la carn trinxada. Va empassar-se-la amb dues grans mossegades, i em dirigí una mirada d'agraïment que recordaré sempre.

PERE CALDERS

(Il·lustració de l'autor.)

CAMISER
ESPECIALISTA
EXIT EN LA MIDA
JAUME I, 11
Telèfon 11655

XINA CONTRA L'IMPERIALISME

PER WAN MIN

Hi ha qui pensa, que ja que a Xina, en una part considerable del territori del país, ha triomfat la revolució soviètica i s'ha aguditzat extraordinàriament la lluita de classes, el problema del front popular anti-imperialista no enclou, doncs, cap importància, o no enclou una importància singular. Això és un greu error. Els fets diuen precisament el contrari. Els fets han indicat i indiquen clarament que a la Xina actual, el problema del front popular anti-imperialista enclou una importància no solament primordial, sinó més aviat decisiva.

I s'explica pel fet que Xina està travessant una crisi nacional sense precedent. Aquesta crisi nacional sense precedent ha estat provocada en primer terme, per la creixent expansió militar, política i econòmica de l'imperialisme japonès i per la traïció nacional sense exemple, ignominiosa, del Kuomintang. Durant el temps transcorregut des dels esdeveniments de Manxúria (1931), és a dir, en menys de quatre anys, gairebé la meitat del territori xinès, es troba en part ocupat per l'imperialisme japonès i en part de fet, sota el taló de ferro de la soldadesca del Japó.

Després de la Manxúria, Jehol; després de Jehol, la zona que rodeja la Gran Muralla i Xanghaikwan; després de Xanghaikwan i els punts estratègics de la Gran Muralla, els anomenats «districtes desmilitaritzats de Luantung»; l'ocupació de fet per les forces armades japoneses de les províncies d'Hopei, Xahar, Suiuan. El pla de la completa destrucció de Xina com a Estat, traçat en el memoràndum de Tanaka, es porta a terme d'una manera sistemàtica.

En aquests darrers anys, Xang-Kai-Xec, Wan-Xinswei, Xang-Hsueh-liang i altres agents de l'imperialisme japonès, amb la seva política de la «no resistència» lliuraren una província xinesa darrera l'altra, acceptant l'una darrera l'altra totes les exigències japoneses. Al mateix temps, aquests traïdors lliuren una guerra sagnant contra el propi poble i esclafen tot intent de les masses de fer front al Japó i salvar la pàtria, disfressant-se amb la demagogia de la «necessitat d'aconseguir primer la pacificació interior i després oposar resistència a l'enemic exterior». Els darrers temps, aquests traïdors a la pàtria, sota la consigna de la «col·laboració entre Xina i Japó» porten a cap una política tan infame i tan descaradament venal i capituladora, com no la coneix la història de Xina ni la de cap altre poble.

Els imperialistes japonesos exigeixen que es retiressin del Nord de Xina els exèrcits de lu Hsu-xun, de Sun-Xei-uan i altres, i tots aquests exèrcits foren immediatament retirats cap al Sud i cap a l'Oest, per a utilitzar-los a la guerra intestina contra el propi poble. Els imperialistes japonesos exigeixen la destitució d'un gran nombre de caps polítics i militars xinesos, i totes les persones assenyalades foren immediatament rellevades de llurs càrrecs. Els imperialistes japonesos exigeixen que s'allunyés de Tientsin el govern provisional d'Hopei, i totes les seves institucions foren traslladades immediatament a Paoting. Els imperialistes japonesos exigeixen la suspensió i supressió dels diaris i revistes de Xina que no els agradaven, i tots els diaris i revistes per ells assenyalats foren tot seguit suspesos i suprimits. Els imperialistes japonesos exigeixen la detenció i càstig dels més diversos directors i corresponents dels diaris i revistes de Xina, i immediatament les persones de referència es trobaren detingudes i empresonades. Els imperialistes japonesos exigeixen que s'implantés a les escoles i universitats de Xina un sistema servil d'educació japonòfila, i immediatament es cremà tota la literatura xinesa avançada, i una munió de joves que no volgueren convertir-se en esclaus d'un Estat estrany, foren detinguts, i molts afusellats. Els imperialistes japonesos exigeixen que a totes les institucions de l'Estat xinès s'agreguessin japonesos en qualitat de consellers, i els espies japonesos aparegueren immediatament a les institucions militars, polítiques i financeres del govern de Nankin. Els imperialistes japonesos exigeixen inclús la dissolució de les organitzacions locals del Nord de Xina i de l'Amoi, foren immediatament dissoltes. Els imperialistes japonesos exigeixen la dissolució de la Lliga dels «Camises blaves» i els seus dirigents Tsin Kuan-xin i Xuan-Sao-sian, fugiren immediatament del Nord de Xina.

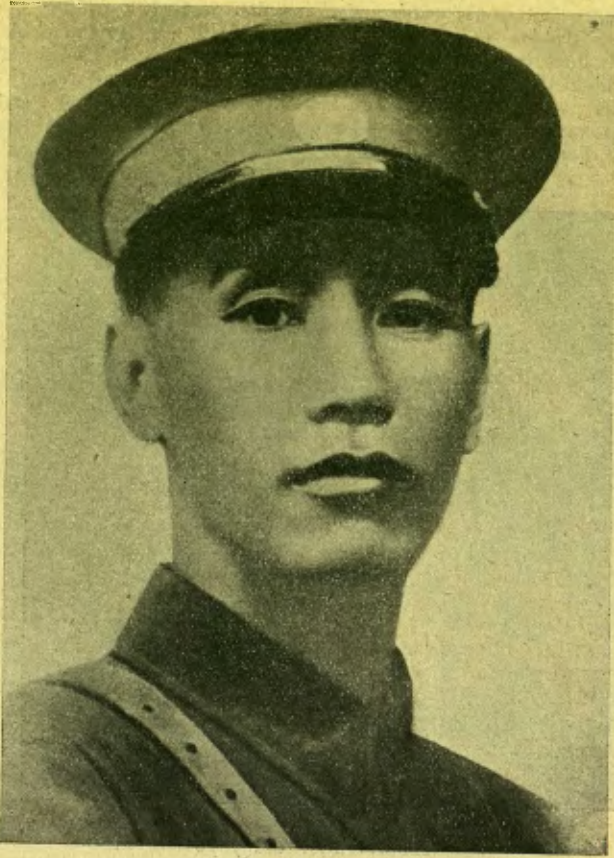
Si aquest estat de coses continua, és evident que les nostres províncies restants, situades a les riberes del riu Yangtsé, a la cunca del riu Xunkiang, etc., seran també anexionades l'una darrera l'altra pels bandits imperialistes japonesos. I amb això, el nostre país que posseïx la cultura més antiga de la història de la humanitat, una cultura de cinc mil anys, es veurà convertit per sempre més en una colònia, i el nostre poble, el més gran del món, amb 450 milions d'habitants, es veurà definitivament esclavitzat.

Pot continuar tolerant semblant situació el gran poble xinès? No, no pot. Vegeu com el poble abissini, amb els seus dotze milions d'habitants, està en peu per defensar per les armes la seva pàtria contra l'ocupació del feixisme italià. Pot el poble xinès, amb 450 milions d'habitants, no lluitarà per la seva existència nacional, per la seva independència com a Estat, per la seva integritat territorial i pels seus drets i llibertats humanes? No, no pot deixar de lluitar. El poble xinès ha lluitat, lluitarà i seguirà lluitant per totes aquestes coses.

El problema està plantejat d'una manera absoluta: resistir l'ofensiva de l'imperialisme japonès per a viure, o negar-se a resistir l'enemic exterior, i deixar-se morir.

En relació amb això, la lluita per l'organització de la resistència contra el Japó

i per la salvació de la pàtria, s'ha convertit des de ja fa molt de temps, en un deure sagrat de tothom, de tots i de cada un dels fills i filles de la nostra pàtria. Sota les condicions de la creixent crisi nacional no resta altre camí de salvació a Xina que la mobilització general de tot el nostre gran poble en la lluita decisiva i implacable contra l'imperialisme. Al mateix temps, el Par-

Txang-Kai-Txec, el general traïdor al seu poble, que es posà incondicionalment al servei del Japó, per tal de lliurar-li Xina; a fi de complir el seu baix pacte, Txang-Kai-Txec ha emprat tots els mitjans, procurant que la República xinesa anés quedant poc a poc esclavitzada.

tit Comunista no té altre camí per a la mobilització general de tot el poble xinès en la lluita santa nacional-revolucionària contra l'imperialisme japonès, que la tàctica del front únic popular antiimperialista.

En aquests últims anys, el P. C. de Xina ha aplicat i aplica la tàctica del front únic antiimperialista. El P. C. de Xina va aplicar aquesta tàctica en la lluita de l'Exèrcit roig, el qual s'adreça més d'un cop a totes les tropes de la Xina del Kuomintang, amb la proposta de segellar un acord de lluita per a combatre conjuntament contra l'imperialisme, sense altra cosa, que les següents condicions elementals, estrictament pràctiques: suspendre l'ofensiva contra les re-

Pu-li, l'emperador de Manxukuo

gions soviètiques i concedir al poble les llibertats democràtiques (la llibertat de premsa, de paraula, sindical, d'organització, de manifestacions, de vaga, etc.) i el dret d'organitzar i armar destacaments de voluntaris antijaponesos. El P. C. de Xina va aplicar aquesta tàctica en els temps de l'heroica defensa de Xang-hai, a començament de 1932; llavors, els comunistes lluitaren a primera fila, al costat dels combatents del XIX exèrcit i de la població de Xang-hai; llavors, els comunistes organitzaren la vaga general dels obrers que treballaven a totes les fàbriques tèxtils japoneses de Xang-hai, per a sostenir el XIX exèrcit; llavors, les organitzacions del nostre Partit a Xang-hai crearen destacaments armats d'obers i estudiants per prendre part en la lluita als fronts, destacaments de transports, de comunicacions, d'informació, de proveïment, de la creu roja, etc., per ajudar l'exèrcit i cobrir la reraguarda; llavors, el govern soviètic central de Xina, malgrat la seva difícilíssima situació financera, va invertir desenes de milers de dòlars sostenint l'heroica vaga antijaponesa dels obrers.

El Partit Comunista aplicà aquesta tàctica en els nombrosos combats heroics antijaponesos del Nord de Xina (a Xang-haikwan, a Xahar, etc.) quan els comunistes i llurs partidaris lluitaven conjuntament als fronts contra els exèrcits de Ti-Hun-kiang, Fan Xenwu, Sun Tian-yin i altres.

El Partit Comunista de Xina ha aplicat i aplica aquesta tàctica a Manxúria i a Jehol, on els comunistes, en aquestes darrers anys, actuen sempre i pertot arreu, com els iniciadors i organitzadors del front únic de tots els destacaments de guerrillers i de totes les forces del poble per a la lluita contra l'enemic mortal comú: les tropes japoneses d'ocupació. I precisament, com a fruit d'aquesta tàctica del Partit Comuni-

ta, en aquests últims temps, s'ha aconseguit que nombrosos i escampats destacaments de guerrillers, a Manxúria i Jehol, s'unissin als destacaments de guerrillers acabdillats pels comunistes per a crear un estat major unificat dels exèrcits antijaponesos i una direcció política única. D'aquesta manera, es reforça i enforteix enormement la puixança combativa de tots els destacaments de guerrillers a Manxúria i Jehol.

El Partit Comunista ha aplicat aquesta tàctica a totes les formes de la lluita antiimperialista, per exemple: el boicot de les mercaderies japoneses, manifestacions antiimperialistes, vagues, etc., a tota la Xina. No obstant, cal registrar amb tota energia el fet que fins aquest moment, el Partit Comunista de Xina no ha assolit encara portar a cap aquesta tàctica d'una manera realment conseqüent i sense errors.

Per exemple, en temps de l'heroica defensa de Xang-hai, hauria hagut de crear el més extens front únic antiimperialista, amb tots aquells que sostenien la lluita armada del XIX exèrcit contra els invasors japonesos. Però, per virtut de les orientacions errònies d'alguns dels dirigents del nostre Partit, que reputaven inadmissible la consigna de «aliança dels obrers, els pagesos, els soldats, els comerciants i els intel·lectuals», no es va crear un front popular antijapones realment extens. El Partit Comunista de Xina hauria hagut d'organitzar a Xang-hai la vaga general i esforçar-se per a armar els obrers sobre la base d'un extens front únic de tots els sindicats, roigs i grocs, contra l'imperialisme japonès. Però, per culpa del sabotatge dretista-oportunist i dels errors esquerro-sectaris dels nostres funcionaris sindicals, la consigna de la vaga general no fou realitzada, i l'armament dels obrers per a enviar-los al front es portà a cap d'una manera relativament dèbil.

Un altre exemple. El Govern soviètic i el Consell revolucionari de guerra s'adreçaren a tot el poble i a tots els destacaments de tropes, amb una crida per a segellar un acord combatiu per a la lluita armada conjunta contra l'imperialisme japonès (tots el diaris estrangers i xinesos es veieren obligats a publicar aquest missatge). El general Xen Xen, comandant en cap de les tropes del Kuomintang que operen contra l'exèrcit roig al front Nord de Kiangsi, s'adreça, conjuntament amb els seus caps i oficials, a Xan-Kai-xec, exigint que es suspenguessin les hostilitats contra l'exèrcit roig i que es prenguess amb ells un acord de lluita contra els invasors japonesos. En la seva resposta, Txang-Kai-Txec, declarava obertament, d'una part, que «el qui seguis parlant de lluitar contra el Japó, s'exposava a un càstig fort» i rellevà del seu càrrec, el general Xen Xen, però per altra part es va veure obligat a publicar el seu missatge a l'exèrcit roig, en el qual, intentant justificar la negativa a lluitar conjuntament contra el Japó, formulava les més insolents acusacions contra l'exèrcit roig (manca de l'elemental dignitat humana, etc.). En aquestes condicions, el Partit Comunista de Xina hauria hagut d'adreçar-se, amb propostes encara més concretes, al general Xen Xen i a les seves tropes, i a totes les altres que desitgen lluitar contra l'imperialisme japonès. Hauria hagut de prosseguir la discussió amb Xan-Kai-xec, per a desemmascarar-lo fins a la fi, davant l'exèrcit i davant del poble com a traïdor a la nació. No obstant, per no aplicar conseqüentment la seva política, el Partit Comunista de Xina es va limitar a la resposta negativa de Txang-Kai-Txec, creient que d'aquesta manera l'havia desemmascarat i no va intentar aconseguir un resultat efectiu, real, per arribar a un acord amb les tropes del Kuomintang sobre la base d'un front únic dirigit contra l'imperialisme japonès.

Tercer exemple. En produir-se els esdeveniments de Fukien, el Partit Comunista de Xina hauria hagut de partir de que aquests esdeveniments eren el resultat directe de la proposició feta per l'exèrcit roig a les tropes del Kuomintang amb l'objecte de segellar un acord combatiu per a lluitar conjuntament contra l'imperialisme japonès i el seu agent Txang-Kai-Txec i que per això era necessari situar-se davant del XIX exèrcit i davant del govern de Fukien, com davant d'aliats. Però, a conseqüència de la manera mecànica d'alguns dels dirigents del nostre Partit en abordar el problema de la lluita contra els intents de trobar per a Xina una tercera trajectòria, es a dir una trajectòria que no fos ni la soviètica ni la del Kuomintang, el Partit Comunista de Xina no analitzà com havia de fer-ho la importància política dels esdeveniments de Fukien. D'ací va provenir també el nostre error militar: en lloc de lluitar conjuntament amb el XIX exèrcit una lluita armada contra Txang-Kai-Txec en el responsable front Nord-est, a Kaingsi i Fukien, la direcció militar de l'exèrcit roig xinès decidí retirar els seus destacaments d'aquest front i enviar-los al Sud i a l'Oest per a donar un cop contra la reraguarda de les tropes de Txang-Kai-Txec. D'aquesta manera, no estigué en condicions de prestar en el seu dia un ajut seriós i eficaç a la lluita del XIX exèrcit.

I finalment, durant les accions armades contra Txang-Kai-Txec i el Japó dels exèrcits de Ti-Hun-kan, Fen-Xen-wu i Sun-Tien jin al Nord de Xina, el Partit Comunista de Xina hauria hagut de mobilitzar totes les seves forces al Nord i en altres parts de Xina per sostenir aquestes accions.

Però com que els nostres funcionaris al Nord i a Xang-hai no saberen apreciar degudament ni comprendre la importància d'aquests esdeveniments, no arribàrem a crear allí focus de guerra antixankaixecans i antijaponesos.

I avui, per a tothom és clar que si, en el període que es produïen tots aquests esdeveniments, el Partit Comunista de Xina hagués portat a cap la tàctica del front únic antiimperialista d'una forma realment seria, conseqüentment i sense errors, la situació política de Xina es presentaria ara encara més favorable per al desenvolupament de la lluita revolucionària de les més extenses masses del poble contra l'imperialisme i els seus agents.

Tals errors eren abans de tot la conseqüència que molts camarades nostres no comprenien ni comprenen la nova situació formada

durant els últims anys a Xina. No comprenen com s'ha de plantejar d'una nova manera el problema del front únic antiimperialista a Xina.

Aquests nous factors es redueixen, fonamentalment, als següents:

Primer. La crisi nacional sense precedent provocada per l'expansió japonesa, i la traïció del Kuomintang, provocà la indignació

La muller de Sun-Yat-Sen, la dirigent dels cantonesos.

general del poble contra els imperialistes estrangers i llurs agents. En relació amb això es reforça l'increment nacional-revolucionari de les masses més extenses. I inclús, molts destacaments de tropes dels militaristes s'inclinen a favor de la guerra santa nacional defensiva del poble xinès contra l'imperialisme.

Segon. En aquests darrers anys, l'exèrcit roig s'ha desenvolupat fins esdevenir un potent factor militar a la Xina. Només l'exèrcit roig lluita obertament sota la consigna de la «guerra nacional-revolucionària del poble armat contra l'imperialisme japonès, en defensa de la integritat, la independència i la unificació de Xina». I, de totes les forces

El general xinès Hu Han Ming, partidari de la resistència als japonesos

militars anti-xankaixecanes, l'exèrcit roig és l'únic que està en condicions de rebutjar amb èxit les ininterrompudes campanyes guerres de Txang-Kai-Txec i de lluitar la guerra contra els grups polítics i militars antijaponesos i antixankaixecans ja obrin per motius autènticament patriòtics i d'alliberament nacional o senzillament per virtut de les contradiccions militars i imperialistes — no tenen més remei de veure en l'exèrcit roig el factor militar més formidable de la lluita armada contra el Japó i contra Xan-Kai-xec.

Tercer. Per a organitzar i portar a cap amb èxit la guerra nacional-revolucionària del poble armat contra els imperialistes japonesos, és inevitable i necessari que en aquesta guerra hi participin no solament l'exèrcit roig obrer i pagès, no solament tots els treballadors revolucionàriament orientats i conscients, sinó també les diverses forces polítiques i militars que representen aliats temporals inestables i vacil·lants.

Entenc que avui, pensant en la nostra experiència precedent positiva i negativa, tenint en compte la situació actual del nostre país en un moment que la experiència nacional del nostre poble es veu amenaçada, el nostre Partit, en aquestes circumstàncies, ha de seguir desenvolupant la seva tàctica de front únic antiimperialista, fins aconseguir conseqüentment donar a aquest moviment l'impuls més audaç, més extens i més potent, perquè d'aquesta manera el poble xinès pugui unificar-se veritablement i real, amb la més gran rapidesa per a lluitar en comú contra l'imperialisme i per la salvació de la nostra pàtria.

Com haurà de seguir desenvolupant-se aquesta tàctica del Partit Comunista de Xina? És la nostra opinió i la opinió de tot el P. C. del P. C. de Xina, que la nostra tàctica ha de consistir a adreçar-se conjuntament amb el Govern Soviètic de Xina, a tot el poble, a tots els partits, grups, tropes, organitzacions de masses i a totes les personalitats polítiques i públiques d'algun relleu, propo-

tres, un Govern popular unificat de defensa nacional per a tota la Xina i un exèrcit unificat panxinès i antijapones i de defensa nacional.

I a l'ensens que fa això, el P. C. de Xina ha de declarar obertament i amb la màxima responsabilitat davant tot el poble, que saluda l'entrada, en aquest govern popular unificat de defensa nacional, al costat dels representants del Govern soviètic, de tots aquells que no volen convertir-se en esclaus colonials, de tots els soldats, caps i oficials que estiguin disposats a utilitzar llurs armes en defensa del poble i de la pàtria, de tots els partits, grups i organitzacions que desitgin prendre part a la guerra santa d'alliberament nacional, de tots els joves honrats afiliats al Kuomintang i a la Lliga dels «Camises blaves» que estimin realment llur poble i llur país, de tots els emigrants xinesos que desitgin salvar la pàtria, i de tots els germans de les minories nacionals (mongols, musulmans, coreans, tibetans, miao, li, etc.), que es troben sota l'opressió dels imperialistes i de llurs agents, els militaristes xinesos.

Ahora, el P. C. de Xina ha de declarar obertament i amb la màxima responsabilitat davant tot el poble, que saluda l'entrada en aquest exèrcit antijapones unificat, al costat de l'Exèrcit roig de Xina i els destacaments armats antijaponesos de Manxúria, Jehol i el nord de Xina, de totes les tropes, de tots els soldats, tots els caps i oficials que estiguin disposats a lluitar amb les armes a la mà per la salvació de la nostra pàtria.

El Comitè Central del Partit Comunista de Xina i el Comitè Executiu Central de la República popular soviètica xinesa, declaren oficialment davant el poble de Xina i davant l'opinió pública de tot el món, que:

Primer. El P. C. del P. C. de Xina i el Govern soviètic de Xina estan disposats a prendre a llur càrrec la iniciativa d'entaular negociacions amb tots els partits, tots els grups, totes les organitzacions

socials i totes les autoritats polítiques i militars locals, amb totes les personalitats polítiques i públiques, envers les mesures concretes encaminades a la formació d'aquest Govern popular de defensa nacional, sobre la base d'un programa acceptable per tots, de lluita per la resistència armada contra els atacs exteriors i per la salvació de la pàtria, independentment de les divergències polítiques a l'entorn de molts problemes importants del nostre país, que han existit i existeixen entre el Partit Comunista i el Govern de la Xina soviètica, d'una part, i ells de l'altra.

Segon. L'exèrcit roig obrer i pagès està disposat a entrar el primer en aquest exèrcit unificat antijapones i a combatre, costat per costat amb tots els destacaments militars, per la salvació de la nostra pàtria. Si les tropes del Kuomintang suspenen l'ofensiva contra l'exèrcit roig i lliuren realment una lluita armada contra l'imperialisme japonès i els seus agents, l'Exèrcit roig els allargarà immediatament la mà per a lluitar conjuntament per la salvació de la pàtria, siguin les que siguin les divergències que els hagin separat i els separin quant als problemes polítics interiors, encara que entre l'Exèrcit roig i les tropes del Kuomintang hi hagi hagut fins avui mateix una guerra.

Ultra això, el P. C. de Xina ha de plantejar obertament davant tot el poble el problema del caràcter d'aquest Govern popular de defensa nacional, com un govern la tasca fonamental del qual serà organitzar la resistència armada contra el Japó, per la defensa de la pàtria. En relació amb això, a la base del programa polític d'aquest Govern popular hauran d'entrar els següents punts, que reflecteixen els interessos generals de tot el poble:

Primer. Resistència armada contra l'expansió japonesa i restitució de tots els territoris ocupats.

Segon. Ajut als famolencs i reparació cabdal de les rescloses per a lluitar contra les inundacions i les sequedats.

Tercer. Confiscació de tots els béns de l'imperialisme japonès a Xina i lliurament dels béns confiscats al Govern popular per a cobrir les despeses de la guerra contra ell.

Quart. Confiscació de les terres, de l'arros, del pa i de tots els béns dels traïdors envers llur pàtria i agents de l'imperialisme japonès, lliurant-los als parats, als pobres i als combatents antijaponesos.

Cinquè. Anul·lació de tots els impostos i contribucions aclaparadors, normalització de la política financera i del sistema monetari i desenvolupament de l'economia nacional.

Sisè. Augment dels salaris i sous i millorament de la situació material dels obrers, pagesos, militars i intel·lectuals.

Setè. Llibertats democràtiques i alliberament de tots els presos polítics.

Vuitè. Instrucció general i gratuïta i treball per a tots els joves en acabar llurs estudis.

Novè. Igualtat de drets per a totes les nacionalitats que integren la Xina i defensa de la intangibilitat de la persona, dels béns, de la residència i dels treballs dels emigrants xinesos al seu país i a l'estranger.

Desè. Aliança amb totes les masses del poble hostils a l'imperialisme japonès (aliança amb el poble treballador japonès, amb els coreans, els formosians, etc.), aliança amb totes les nacions i Estats que sostinguin la lluita d'alliberament nacional del poble xinès i simpatitzin amb ella, i establiment de relacions amistoses amb totes les potències i totes les nacions que mantinguin una neutralitat de bons veïns en les operacions militars entre l'imperialisme japonès i el poble

Alguns pensen que semblant proposició del P. C. de Xina enclou abans que tot un simple caràcter propagandista i d'agitació i no pot portar resultats reals. Això és absolutament fals.

(Segueix a la pàg. 7.)